

PERŽVALGA.

Etnografiško rusų laikraščio „Živaja Starina“ 3-ioje šių metų knygoje patilpo A. Janulaičio straipsnis po antašu „Lietuvių burtai ir prietarai“ („Litovskija sujevierija i priemety“), surinkti Šiaulių pavieta, Kauno gub.

Straipsnis da nepabaigtas toje knygoje. Čia telpa 123 sakiniai ir patarmės, įvairiuose gyvenimo atsitikimuose vartojamos. Didesnė dalis tų burtų ir prietarų yra girdėta ir Suvalkų gubernijoje, taigi jie yra ženklūs visos lietuvių tautos dvasios.

Straipsnis dalinasi į šiuos skyrius. Prakalba, kur A. Janulaitis nurodo neturtingumą lietuvių literatūros apie burtus, mytus ir tt., nurodo Voiterio, Silvestravičiaus, Basanavičiaus („pasakos“) ir kitų rinkinius, paminėdamas, kad daugumas pasakojimų ar patarlių ir burtų yra „likučiais grynai-lietuviškos senovės“, bet nėra abejonės, kad „atsitaiko ne mažas daugumas jų, įvestų krikščioniškos dvasiškijos“, ir sako: „Daryti kokius nors išvedimus iš tokios nedidelės medegos būtų per daug anksti“; toliau eina šie skyriai: 1) meteorologiški prietarai arba spėjimai apie orą, 2) Paukščiai, gyvuliai ir augalai, 3) Lūkų ir namų darbai, 4) Gyvulių ir paukščių auginimas, 5) Būtos, 6) Šeimyniški burtai ir prietarai, 7) Gimimas, 8) Vaikų auginimas ir gydymas, 9) Krikštijimas ir krikštynos.

Prie to galima paminėti, kad straipsnis atspaudintas lietuviškai, lietuviškomis raidėmis ir su rusišku vertimu.

— „Lietuvos“ N49, skyriuje Susiv. L.A., „Užmanytojas Žinyčios“ (teip pasirašo straipsnio rašytojas) davęs vieną gerą patarmę S. L. S. L., kalba apie silpnumą mūsų organizacijų, ypač, kad tos nesirūpinančios „broliais į nelaimę“ įpuolu-

siais, ir nurodo, kad jau dėl tokio medegiško nupuolimo susilaukėm svetimtaučių pasityčiojimą: „laikraščiai praneša, — sako rašytojas, — jog veikalas Upton'o St. Clair jau yra scenizuotas ir lošiamas Amerikos teatruose, ten amerikoniai susirenka pasijuokti iš gyvenimo mūsų vargdienių. — Iš tos mat pusės davėmės pažinti svetimtaučiams!“ — tu sistebi Užm. „Žinyčios“ ir pridėda: „Pasakysite gal, jog esmiu parsidavęs lenkams, jog nepažįstu mūsų žmonių ir dėl to darau karčius užmetinėjimus“.

Tie užmetinėjimai nėra teip kartūs, kaip neteisingas nurodymas, buk Upton'o Sinclair'io (kurį autorius perkrikštijo į St., t. y. šventą Clair'ą!) veikalas „The Jungle“ išjuokias lietuvius. Iš kur tatau ištraukta? Jeigu autorius yra skaitęs lietuvių laikraščius, tai turėtų žinot, kad ne pirmieviai, ne atgaleiviai lietuviai nenupeikė to veikalo, kadangi jame visai nėra lietuvių išjuokimo. Kad ir parodyta ten galutinio lietuvių skurdo paveikslas, vienok tokioj formoj, kad ne bauriausias lietuvių ir vargdienių nevidonas negalėtų į tai žiūrėdamas juoktis, greičiau gali pasigailėti, o prie amerikonių ir kitokių turčių-išnaudotojų — jausti neapykantą. Nė lietuvių kvailybė, nė jų budo ištižimas ten nėra parodyta, dėl to nežinia, kokį pamatą išjuokimui randa „Žin.“ Užmanytojas?

— „Žvaigždė“ rašo, kad per reitą pavasarį pabaigęs mokslą Philadelphijos „Pramoniškos dailos mokykloje“ Kazys Mekšras — lietuvis, kunigo Jakščio giminaitis — dabar tapęs pakviestas į tą pačią mokyklą užimti profesoriaus vietą.

„Vienybės“ skaitytojai, teiksias užsimokėti užvilkta mokėstį ir atnaujint ant ateinančių metų.

Iš Lietuvos.

Byla dėl Kalvarijos riaušių.

Kalvarija. (Suv. gub.). Lapkričio 22 d. suėjo daug žmonių į Kalvarijos Taikos teismą, vieni kaip liudininkai, kiti iš žingeidumo, nes tą dieną buvo nagrinėjama byla už žinomas riaušes bažnyčioj Rugsejo 9 d., per Martijos Vardo atlaidus.

Riaušių priežastims ištirti buvo paskirta ypatinga komisija; komisijos darbai nusiųsti gubernatoriui. Gubernatoriui paliepus, vietinis pavieto viršininkas apkaltino keturis lenkus ir du lietuvius. Liudininkų pakviesta 50, iš kurių keli nestojo. Lietuvius gynė advokatas Petras Leonas, kuris pirmiau buvo apskričio teismo sąnariu, o dabar apsigyveno Kaune ir užsiima advokatura. Lenkų pusės liudininkai sakė, kad lenkai giesmininkai lazdų bažnyčioj neturėję, tik viens apkaltintųjų turėjęs, ir tas tą lazdą net teisme rodė; lenkai sakė, kad lietuviai pradėję stumti, spausti lenkus, iš to viskas prasidėję. Lietuvių liudininkai tvirtina, kad pradžia buvo nuo lenkų, vieni rodė, kad girdėję lenkus kalbant, kad bus kraujo praliejimas, kiti matė, kad lenkai bažnyčioj turėję lazdas, kad tos lazdos buvę iškeltos augštyne ir buvę darbe. Išklaustus liudininkų, gražiai prakalbejo p. Leonas, nurodydamas, kaip dabar plačioj Rusijoje mažesnės tautos vienijasi, kad greičiau galėtų išgauti sau tiesas, ir priėjo lig Kalvarijos, kur tarp mažos dalies parapijos lenkų ir didumos — lietuvių kilo vaidai už bažnytinius giedojimus; ne prašė, kad teisėjas nubaustų apkaltintus lenkus, tik parodė nekaltbę apkaltintųjų lietuvių, ir ant galo prašė teisėjo, kad savo bešališku nusprendimu padarytų pradžią santaikos tarp vietinių lenkų

ir lietuvių. Teisėjas visus apkaltintus išteisino.

Lenkai tą nusprendimą priėmė su dideliu džiaugsmu, lietuviai labai šaltai. Ar pasikakys lietuviai tuo nusprendimu ar varys bylą toliau, dar negalima tikrai pasakyti, bet girdisi balsai, kad rupinsis bylą leisti į taikos teisėjų susivaziavimą.

Suvalkų gub. lietuvių paojyje.

Kaip iš laikraščių žinoma nuo kelių dienų Petrapilyje prasidėjo tarybos tarp ministrų pirmininko ir telių iš Lenkijos pakviestų žmonių, kurie toje taryboje gina lenkų savyvaldos reikalus. Žinant, kad beveik politišku partijų lenkai iš teip vadinamosios „Lenkų Karalystės“ pretenduoja, kad „lenkiškoji savyvalda“ būtų įvesta ir lietuvių apgyventoje Suvalkų gub., mums baugu darosi, kad šitos savyvaldos įvedimas neatgabentų drauge su savimi mūsų krašto administraciją ir lenkiškosios kalbos, kuri tokiu budu užimtų tik rusiškosios vietą, atnešdama mūsų tautystei nemenką paojų — polonizaciją. Šią dalyką suprasdami, suvalkiškiai lietuviai Vilniuje gyvenantieji šiomis dienomis telegrafu išsiutė ministrų kabineto pirmininkui sekantį protestą.

„Kaipo atlyginimą lenkams už suteiktą pagelbą, Napoleonas I steigdamas Varšavos kunigaikštystę vėliaus, per Venos kongresą Lenkų Karalystę pavardinta, prijungė ant mūsų nelaimės, prie jos, ignoruodamas vietinius lietuvius, ir Lietuvos dalį, šiandieninę Suvalkų guberniją, kurioje ligšiol kuone visur gyvena lietuviai. Dabar priežasties jūsų derybų su tos „Lenkų Karalystės“ atstovais apie įvedimą savyvaldos su lenkų kalba administracijoje, mes lietuviai energiskai protestuojame prieš įvedimą lenkiškos savyvaldos mūsų,

Lietuvių, krašte su visiškai svetima mūsų lenkų kalba ir reikalaujame, įvedant į Suvalkų gub. savyvaldą dėlei žmonių nuraminimo, įvesti tuo pačiu laiku į mūsų gubernijas teisimą, mokyklą ir administraciją lietuviškąją kalbą, kaip daugumos gyventojų kalbą".

(„V. Ž.“)

Sumiliškis. (Trakų pav., Vilniaus gubernijoje). Kun. Valiuškį, paskutiniuose laikuose pagarsėjusį savo tikrai kunigiškais pasielgimais ir meile lietuvių, lenkomanai kaip svietiškieji taip ir Trakų dekanato, Vilniaus vyskupystės kunigai, labai užpuolė ir jei galima būtų — šaukšte vandens jį nuskandintų. Kun. Valiuškis, kovodamas su lenkomanais raštiškai protestavo prieš Trakų kunigų ir jų sėbrų pasielgimus. Tą protestą Trakų klebonas ir džiakonas su raportu drauge pristatė Vilniaus vyskupui dėl nubaudimo garbaus ir numylėto kun. Valiuškio. Nors Jo Šviesenybė, Vilniaus vyskupaš, ir nepradrįso panašiu budu elgtis su guodotinu kun. Valiuškiu, kaip pasielgė su kun. Ambrozijeu, bet visgi kun. Valiuškis tampa prašalintas iš Sumiliškio, kur jį visi didžiai mylėjo ir gerbė, ir skiriamas į Šarkovščizną, Disnos pavieto ir dekanato, kur lietuvių jį beveik išmirusi.

Kun. St. Stakialė.

Kybartai. (Suvalkų gub.) Naktį į spalį 21 (lapkr. 13) d. policija padarė kratą stačiatikių šventiko (popo) namuose ir rado brauningą; suėmė du šventiko sunu (abudu Virbalio muitinės valdininku) Ant rytojaus buvo Kybartuose padaryta daug kratų ir, nors nieko ypatingo nerasta, suimta dar 8 žmonės. Naktį į lapkričio 7 (20) ir 8 (21) d., apie 11 val. nakties, atvyko į Kybartus dragunų ekadronas ir vėl pradėjo daryti kratas ir

suiminėti. Suimtuosius laiko tuo tarpu vagone, prie geležinkelio stoties; pirmiaus gi suimtuosius išgabeno į Kalvarijos kalėjimą. Kybartiečiai labai nusiminę, nes visi suimtieji, išskyrus du popo sunu, niekuo nekalti, kadangi nieko prie jų įtariamo policija nerado. („Vil. Žinios“).

Rietavas (miest. Raseinių pav.). Žmonės nenori lietuvių mokytojaus. Girdėjau nuo vieno ruso mokytojaus, kad rietaviečiai šį rudenį per valsčiaus sueimą padarė nutarimą, kad Rietavo mokyklon neskirtų lietuvių mokytojaus, nes jiems rusas esąs geresnis. Priešasčia tokio pasielgimo valsctiečių, kaip pasakojo rusas, esą keistas vietiniui klebonui. Klebonas mat prikalbinėjęs žmones reikalauti lietuvių mokytojaus, o žmonės buvę piktu su klebonu, tai kad įžeisti kleboną jie visai atsisakę nuo lietuvių mokytojaus. Bet ta priežastis išsyk jau man pasirodė silpna, neturinti jokių pamatų. Paskiau pasisekė sužinoti ir tikrąją priežastį to rietaviečių pasielgimo. Rusas mokytojas, gailėdamas apleisti taip didžiai šilumą vietelę (jis ten gauna apie 90 rb. į mėnesį algos), rupinos, suko visą vasarą galvą, kaip čion pasilikti. Su pagelba degtinės jam pavyko patraukti savo pusėn keltą girtuoklių valčiaus rinktinių. Per valčiaus sueimą tie ruso mokytojaus špyriai ir pakėlė tą klausimą, kad jiems ne mokytojaus ne lietuvių kalbos jų mokykloj nereikia. Tą sumanymą palaikė „ispravnikas“, o pagal jį ir valsčiaus ponai, ir tokiu budu jis buvo įrašytas į protokolų knygą, nors ir ko ne visi valstiečiai buvo opozicijoje.

Mat prie dabartinės tvarkos valdžiai tinkamą nutarimą gali padaryt du — trys balsai, o netinkamą — ne visi balsai kartais nestengia. Panaši istorija ne

pirma ir ne naujiena Rusijoje — jos ko ne kas — dien atsikartoja! Laikas, valstiečiai, stoti už savo mindžiojamas tiesas!

Ginteliškiai (mieščiukas, Telšių pav.). N e m o k a s p a t s n e ž o d ž i o — m o k y s l i e t u v i š k a i. Gavęs paliepimą nuo inspektoriaus pradėt mokyt ir lietuviškai, Ginteliškių rusas mokytojas atvažiavo į Plungės knygyną pirkti rankvedžių. Besikalbėdamas su juo p. B. užklausė ar moka jis lietuviškai, kad ima lietuviškus rankvedžius. Rusas pasisakė, kad mažai ką suprantas. Tada p. B. paklausė, kaip gi jis mokys, pats nemokėdamas. Mokytojas — gi pasakė, kad ne pats nežinąs. Žadėjo prašyt direktijos, kad duotų jam lietuvių. Matyt, rusai norėtų turėti lietuvių, kurie dirbtų mokykloj, o jie patys tik tai algas imtų. Ne vieną Ginteliškių mokykla turi nebylį mokytoją — daug tokių nelaimingų mūsų Lietuvoje! Ką mano toki nebyliai — rusai mokytojai — nežinau. Ar gi nėra pas juos jau ne lašelio sąžinės, kad jie čion sėdi ir daro vien tik blėdį apšvietimui, kadangi Rusijoje jie sau atrastų užtektinai vietų, kur jų darbas būtų naudingas, kur jie galėtų darbuotis su gryna sąžine? Varban solidariskumo jiems prigulėtų pasakyt: „Ši diev Lietuva, mes daugiau netrukdysim tau šviestis, dovanok už praėjusius mūsų darbus“! ir važiuot sau sveikiems darbuotis tarp savųjų.

(„Vil. Žin.“)

Dar apie juodašimczius.

Vienas mažaukis ukininkas, prigulįs prie L. S. D. Partijos Suvalkų gub. organizacijos, sėdėjęs kalėjime už revoliucijos kėlimą, rašo man privatišką laišką, kur tarp kito ko mini ir apie juodašimczius chuliganus.

„...Šiaip ypatingo pas mane — nieko, da kolei gyvenu namie, bet nežinau kaip ilgai, nes reakcija vėl po senovei pradeda veikti, areštai tankūs; nors ne taip tankūs ir be apmislėjimo, kaip pirmiau, bet visgi tai viena, tai kita ima.

„...Pas mus, Lietuvoj, žmonės labai ištvirko. Pereitą metų beplešdami monopolius ukininkaičiai, įprato jie plėšt, tai ir dabar taikosi; prie valdžios pinigų sunku prieiti, tai eiti pas pasiturinčius ukininkus reikalauti lengviau, o kaip kur ir pasiseka jiems.

„Dabar jau kuopelės (L. S. D. P.) organizuojamos vien tik iš darbininkų, kurie geriau stengiasi susipažint su programa ir geriau laikosi, ba bijo disciplinos. O ukininkaičiai, ką sau įsitaiso brauningą, o geriau sakant — partijos pasisavina, įsitaiso po gerą rapnyką, kurį da ir dratu apveja — geresnis, negu kazokų, — vaikščiodami po svietaž rėžia už ką ir kam papuola po 16—32, ir sunku juos nub to suturėti. Ot, sunku viską čia aprašyti, kitą dalį, žinoma, iš laikraščių galite patirt. Visi plėšikai — juodašimcziai naudojami socialistų partijos vardu“.

Tiek parašė tas draugas apie juodašimczius. Kitą dalį, sako, galime žinoti iš laikraščių. Teisybė, visi žinome iš laikraščių, kas tie juodašimcziai, bet teipgi žinome iš laikraščių, kad socialdemokratų partiją kairie tautiečiai pradėjo pravardžiuot juodašimcziais. Įstabu, vienok, kad tie, kurie socialdemokratų darbų „neatskiria“ nuo juodašimcziskų, užstoja ukininkus, giria jų „sąjungą“, o tuo tarpu ukininkaičiai, — kurių kits gal neužilgo tapęs ukininku bus „sąjungos“ sąnariu, — yra juodašimcziai ir savo juodašimcziskais darbais tik teršia socialistų vardą, kuriuo jie mėgsta prisidengti. Teip tie busimieji valstiečių sąjungos stulpai trukdo revo-

liucijos darba. O kai—kurie laikraščiai, net progresyviškieji, stačiai už tai kaltina socialistus. Mat partvyška kova apspangina kartais žmogų ir jis negali (o gal nenori) giliau pažiūrėti į dalyką ir atrast blogumo priežastis ir veikėjus. Teip dabar „Liet. Ukininke“ ir „Naujojoj Gadynėj“ apsi-reiškė ginčai apie „kišenius“ ir amerikiečių dolerius. Tai mat atminimas mūsų, amerikiečių žinomų vaidų, buvusių šituo laiku pereitais metais — apvaikščioja „kišeninių grafierių“ metines! Linkėtina, kad tas apvaikščiojimas būtų išmintingesnis už kišenius... Vienok mes, amerikiečiai, vis tiek užsitikime mūsų draugais kovotojais už Lietuvos laisvę ir nemislijame, kad jie mūsų aukas galėtų susipilti į savo kišenius. J. B.

Vaikai-darbininkai Pennsylvanijoje.

Skaičiau aną dieną laikraštį „Labor News of Shenandoah“ iš 1 dienos gruodžio. Laikraštis paduoda žinutę apie vaikų darbą Pennsylvanijos valstijoje. Daugiausiai vaikų dirba anglių kasyklose ne senesnių kaip 12 metų. Rašo, kad vienam Pennsylvanijos mieste (tik gaila, kad nepaminėta kokiam) vaikų darbo komitetas peržiūrėjęs 800 anglekasių, rado jų tarpe vaikų 81, kurie da neturėjo 16 metų amžiaus. Visoj valstijoje suskaičiuota 151,745 kalnakasių, tai jeigu visur yra teip diktas skaičius vaikų-darbininkų, tai jų būtų 15,000, neturinčių da 16 metų, kada jau pagal tiesas gali stot prie darbo.

Tam mieste, ką minėtas komitetas surado 81 vaiką dirbant prie anglių, už svaiginamus gėrimus išleidžiama per metus \$50,000 (50 tukstančių dol.), pragyvenimui—\$30,000, bažnyčioms \$4,500, o mokykloms tik — 1,739 dol. 57c.

Tai aiškiai matom, kaip Pennsylvanijos darbininkai žemai stovi, o labiausia jų vaikai, kurie vieton eiti į mokyklas, lenda į anglis. Teip tai nuo pat kudikystės darbininkus išnaudoja turtingieji — kapitalistai. Jie sunaudoja sau tų kudikių mokslą, apšvietą, dorą ir viską, ir palieka tik tamsybę ir skurdą.

Keno kaltė, kad vaikas atsikėles anksti rytą bėga prie darbo ir dirba nuo puseptintos valandos, o vakare ant 5-tos pareina namo? Žiemos metų jis nemato saulės per 6 dienas, tik septintą dieną gali džiaugtis dienos šviesa. Bet ir ta diena yra apverčiama tik savo uždario praleidimui kur karčiamoje ar kitoj kokioj vietoj. Teip auklėjami vaikai, kaip ir užaugusieji, nieko daugiau nežino, kaip tik karčiamą ir bažnyčią, jiems nerupi pasiskaityti kokį laikraštį ar knygelę ir apšviest savo protą. Išties daugias nieko nemoka, ne neturi laiko išsimokint, nes tėvas nesiuntė į mokyklą, tik rupinosi, kada priims į darbą. Netik kitų tautų, ale ir mūsų tautos daugumas sako: „Mano vaikas nebus raštininkas, tik darbininkas“, todėl nereikia jam mokslo. Ar tokis tamsybej užaugęs darbininkas gali suprast kas yra darbininkas ir koki jo reikalai, kaip pagerint savo buvį ir per tai zengti prie gražesnio visuomenės gyvenimo? Toki tamsuoliai to nesupras ir tik garbjs savo išnaudotojus; nesupras, kas yra politika ir visados parems savo nevidonus politikierius, nesupras, kad darbininko išganymas tai socializmas

J. Šupaila.

Metinis Pennsylvanijos fabrių inspektoriaus raportas parodo, kad pereitais 1905 metais iš šimto darbininkų buvo suviršum 5 vaikai-darbininkai (5½%); išviso, visoj valstijoje,

dirbo 48,519 vaikų ir mergaičių neturinčių daugiau, kaip 16 metų. (Išviso darbininkų abiejų lyčių 1905 m. buvo 906,708). Apie aštuoni šimtai (763) vaikų-darbininkų turėjo naziau kaip 14 metų amžiaus. Bet tai tik fabrikuose, dirbtuvėse buvo tiek vaikų, turinčių mažiau kaip 14 metų. O skaitant tokio amžiaus vaikus, dirbančius mažose darbuose, krautuvėse ir tt., jų skaičius siekia 1,500! Da labiau pasididintų tas skaičius, kad būtų galima teisingai sužinot vaikų-darbininkų gimimo metus; yra žinomi faktai, kad tėvai 10—12-kos metų kudiki atiduoda į fabriką liudydami, kad jis jau 14-kos metų... Raportas parodo, kad 245 tų nesuaugusių darbininkų nemokėjo angliškai skityt ir rašyt (be abejonės jie ne kitoj kokioj kalboj nemokėjo skityt ir rašyt).

Vaikų-darbininkų skaičius Pennsylvanijoje kasmets eina didyn, ir tas skaičius didinasi mergiščiomis. 1903 m. buvo išviso 32,758; vaikiškių buvo daugiau ne kaip mergaičių — 1,278-iais. 1904 m. buvo 41,117; vaikiškių per visis siekė tik 1,094. 1905 m. iš 48,519 vaikų darbininkų buvo 23,755 mergiščios, taigi šių mažias užvaikiškius tik 1,013.

Tai-gi mergaičių-darbininkų skaičius eina didyn. Tas skaičius būtų gal didesnis, kad įstatymai visai neužgintų moterims dirbti anglių kasyklose. Prie anglių dirba tik vyriškios lyties darbininkai.

Visose-gi Jungtinėse Valstijose yra 2 milijonai vaikų-darbininkų! Pennsylvanijoje jų yra daugiausiai. Pennsylvanijoje darbininkai tam siausi, ypač angliakasiai, kurių čia daugiausia.

Tai teip yra auklėjama priaugančioji gentkartė, busimie tėvai ir motinos, iš kurių reikalaus doros mokintojai, kad išauklėtų gerus vaikus — ra-

mius, tvarkingus, naudingus draugijai, ne tvarkaardas ir — ne revoliucijonierius... Daugelis teip išauklėtų — tiesa — nebus revoliucijonieriais, bet už tai nemažai jų bus ištvirkėlių — tvarkaardų iš tamsiosios pusės. Šiandieninį visuomenės surėdymą apgina nuo revoliucijos mokyklose, o tiems, kurie nepapuola į mokyklas, tai — bažnyčiose, ir tie, kurie jį apgina nenori matyt, kaip jis, pudamas iš apačios, ateityje grėsia visuotinu suirimu ir anarchija. J. B.

Iš gyvenimo Lietuvių-darbininkų Škotijoje.

Bellshill. Mūsų apylinkėj tirštai apgyventa lietuviškos giminės. Vyrai daugiausiai čionai dirba anglių kasyklose po žeme. Darbas nelengvas, pavojingas ir didžiai nesveikas. Bet kurgi dėsis vargšas svetimšalis nemokas vietinės kalbos, visų neapkenčiamas ir paniekiutas: reikia noroms-nenoroms lįsti į tas „katakombas“, norint užganėdinti savo neatidėliotinus reikalus. Uždarbiai sulyginant su virštiniais ne ką didesni, o ir tie patys labai apkarpomis darbdavėjų. Prastam darbininkui kasdieninio uždario paskirta 5 š. 6 p., bet ir tai ne visi uždirba. Tiesa, pasitaiko retkarčiais ir daugiau uždirbti, bet tik tokiu budu, jeigu pasilieki ilgiaus dirbti keliomis valandomis. Seniau atvažiavusieji darbininkai, katrie šiek-tiek pramokę kalbos, turi geresnius darbus. Kiti sugriebę kokį „strindzierių“ (neseniai atvažiavusį), nusiveda prie darbo, dalį jo uždario sau pasilaiko, o per tai „padi-dina“ savo uždarbį ir tt. Bet šiais metais, apsunkinus emigraciją, lyg tyčia „strindzierių“ mažai atvažiuoja. Daug daugiau išvažiuoja svetimžemių į

kitas šalis: į tėvynę, Ameriką, Kanadą ir tt., o pertai ir „seniaus“, papratusiems „gerai išsigert“ už dykus pinigų, labai riestai, nes savos „vėdzios“ (uždarbio) neužtenka, o seno papročio „gerai išsigert“ nenori pamesti, pertai daugelis nusibankrutijo.

Kad ir uždariai visai nusmuko, bet darbdaviai (kompanijos ir tt.) kaskart stengiasi vis labiau išnaudoti savo darbininkus visokiais budais. Priminsiu čia tik vieną. Visose anglių kastynėse įvesta 5 darbo dienas per savaitę. Kur daugiausiai dirba lietuvių — ten dirbama 6 dienas. Priežastis ta, kad lietuviai visiškai apakę: jie to nemato, kad kompanija tokiu budu juos išnaudoja dar didžiaus, nes kasdien sumažina vagonus, žiurėdama, kad 6-tai dienai darbo užtektų, o per tai šiomis dienomis tankiai buva bedarbė. Nors unija iš paskutinios stengėsi panaikinti 6 dieną, bet veltui: lietuviai neklauso ir kaip kas išmanydamas lenda per užvaras ir bėga į kastynes.

Čionykščiai gyventojai angliamų brolius laiko šuns vietoj: keikia, pirštais bado ir neduoda niekur nė pasisukti... O vis per tai, kad lietuviai netik sau, bet ir jiems savo tokiais darbais daug negero atneša. Tarp visokių nedorų mūsų brolių papratimų, atsiranda da ir blogesni: o tai girtybė. Dirba vargšai per visą savaitę, uždusę, sumurę, o subatomis, gavę uždarbį, kuogreičiausia bėga į karčiamas ir ten sudeda ant beprotystės aukuro sunkiai uždirbtus, savo grašius. Kada nustoja proto, ištikro — iš gražaus gamtos gaivalo pastoja beprotis draskantis žvėris: šoka, cypia, griuvinėja ir tt. O jeigu — Dieve mylek — kas netyčia palytėjo jo rubus arba vardą, tai jau tada nerasi nė žodžių išreikšti tam, kas dedasi...

Tarp tamsių mūsų brolių

toks papratimas laikomas už gerą ir garbingą, nes jie tamsybės vergai. Bet šiurpuliai perima pažvelgus į mūsų tautiečius jau šiek-tie susipratusių, kurie jau moka papasakoti (da gi parašyti) gražius pamokinius ir gražiai pataiko atskirti grudus nuo pelų, o patį tankiai apsvaiginę protus dėsto viens kitam ant akių mėlynus akinius, krauja viens ant kito galvos velnius ir r....., o tuomi netik ką pagadina pirmiaus padarytus gerus darbus, bet da giliau pastumia savo brolius į klimstančią pelkę. Bet mieli broliai-darbininkai, nežiurėkime mės ant to visko, tik patį stenkimės save apsišviesti paimdami už mokytojus knygas ir laikraščius, kurie savo žodžių nemainys, kaip maino daugelis mūsų „šviesuolių“ ir suvadžioja nesusipratusių, o tada tikrai busime išgelbėti iš tamsybės kalėjimo. *J. Steponaitis.*

Politiszkos žinios.

Maskolija.

Peterburge vėl buvo teroristų bandymas nužudyti admirolą Dubasovą, žinomą „malšintoją“ pereinę metų rudens Maskvos sukilimo, kur beskirto buvo išmušta daugybė žmonių. Dabar, subatoj į Dubasovą viens vyriškis šovė kelis kartus, bet nepataikė (gal ir pataikė, bet nenušovė per... Žeglenio marškinius), paskui metė bombą, kuri tik sužeidė admirolui koją; antras teroristas metė kitą bombą, bet ta nesprogo, o jis tapo sugautas.

Peterburge eina byla admir. Nebogatovo, kaltinamo už pasidavimą Japonams mušyje ant Japonų jurių. Admirolas Rožestvenskis buvo liudininku. Nebogatovo apginėjai stengėsi parodyti, kad jo laivai buvę netinkanti kovai dėl blogo jų subudavojimo ir dėl grobimų pristatant įvairią medegą. Tei-

smas atsisakė priiminėjęs kokius nors liudijimus tame dalyke. Teismui paklausus Rožestvenskio, ar dėl laivyno stovio Nebogatovas neturėjo ką daugiau daryt, kaip tik padėt ginklus, Rož. atsisakė nuo atsakymo. Kaip nors ta komedija pasibaigs gerai.

Odesoje keliolika apsiginklavusių žmonių užpuolė ant Peterburginės tarptautinės bankos, liepė valdininkams pakelti rankas ir tada paėmė \$14,500 išėjo sau. Pasiūsti kazokai sugavo penkis, bet nepataikė jų, kurie turėjo pinigų. Nežinia ar tai revoliucionieriai, ar paprasti plėšikai, kurių tarpe yra daug tos pačios valdžios tarnų ir valdininkų.

Policijos inspektorius Šeremetijevas, kurs įtaisė žinomas žydų skerdynes Balstogėje, berželio mėn., tapo valdžios perkeltas į Peterburgą (kaip gabus valdžios sąnarys) ir dabar jis čia krito nuo šuvio, iš atkeršijančios darbininko rankos paleisto. Darbininkas jį nudėjęs pats persišovė...

Byla už apvogimą baduolių fondo eina pirmyn. Vienoj tik Saratovo gub. nuglemžta 400 tukst. rublių. Toj byloj įsipainioję ir vyresnybės sąnariai — vidaus dalykų ministerio draugas Gurko.

Ant Juodųjų jurių sustreikavo 11,000 jureivių ir delto sustojo laivų judėjimas, o per tai ir pirklyba. Jureiviai streikuoja delto, kad valdžia užgynė jiems prigulėti prie savo unijos.

Sevastopolyje du jureiviu teismas pripažinęs kaltais už nužudymą adm. Čuchnino, pasmerekė 15-kai metų kalėjimui.

Ispanija.

Ispanijos ministerių kabinetas rezignavo ir karalius pavadino į pirmininkus markizą de Armijo, kuris suformavo naują kabinetą, kuris bus turbut lipšnesnis priešais klerikalus. Del-

tos permainos Madride buvo didelės demonstracijos su raudonomis vėliavoms priešais klerikalizmą. Daug žmonių sužeista, bemalšinant kareiviams demonstracijas.

Vokietija.

Vokietijos parlamentas, ciesoriui Wilhelmui paliepus, tapo paleistas ir paskirta nauji rinkimai vasario 11 d. ateinančių metų.

Priežastis to paleidimo tokia. Jau seniaiėjo balsai priešais žvėrišką vokiečių apsiėjimą su negrais pietvakarinėje Afrikoj, kur yra vokiečių valdžios kolonija. Tos kolonijos palaikymui valdžia pridėdavo nemažą sumą kas met, o šimies reikėjo pridėt \$7,300 kareis su muriniais (negrais). Parlamentas nenorėjo pripažintų kaštų, tai ciesorius ministrų pirmininkui įsakė paleisti nepaklusną parlamentą. Dauguma balsų, 178 prieš 168, parlamentas atsakė duoti pinigų vedimui kraugeriškos karės ir gruodžio 13 d. jis turėjo išsiskirstyt.

Panašu į kurstymą revoliucijos...

Isz Amerikos.

Negrai pašėduoti nuo kareiviavimo.

Neseniai prezidentas Roozeveltas išrišo visą pulką negrų kareivių Brownvillej, Texas, už vieną jų nepaklusnumą. Dabar eina didelis judėjimas negrų, norinčių vėl buti kareiviais. Stebėtina, tukstančiai baltųjų Amerikos kareivių kasmet pabėga patįs, o negrai eimanuoja, kad jiems neduoda kareivauti. Butų gerai, kad mūsų „viešpačiai“ imtų mažinti kareivių skaičių.

Žemės vagiliai.

Salt Lake City, Utah'oj teismas perkratinėja 14 skundų už pavogimą valstybės žemės. Skundai paduoti ant geležin-

kelių ir kitokių kompanijų, įsekmi: Union Pacific Railroad, Union Pac. Coal, Co. (kasyklų), Oregon Short Line, Everett Buckinham Line, Utah Fuel Co., James M. Moore, geležinkelių agentas ir be to da keli tų firmų užveizdės ir agentai. Kaip didelė vagystė, tai parodo tas, kad tik viena Utah Fuel kompanija pavogė valdžios žemės Carbo pavieta 31,000 akry.

Tos didesės kompanijos (arba vagių milijonierių sąjungos) buvo teipgi susitarę nubankrutinti anglių savininką drą Šarpą, už tai, kad jis ne prisidėjo prie jų suokalbio; Oregon Short Line kompanija atsake jam vazioti savo geležinkeliu anglis ir jis turėjo uždaryti savo biznį, dėlko prašaities apturėjo \$17,000.

Privatiška pramonės ir darbo įrankių nuosavybė tai yra priežasčia visų neteisrybių, ir juo toks savininkas turtinegesnis, juo didesnis vagis, arba lupikas. Beto, Washengtone bus perkratinėta 32 bylos daugelio geležinkelių kompanijų, už įvairias suktybes.

Prezidento Roozevelto romanas

dabar pasirodo laikraščiuose. Mat Roozeveltas pernai atstatė nuo Vienos ambasadoriaus vietos Mr. Storer'į, kurio pati dabar apskelbia kai-kurias smulkmenas jų santykių. Roozeveltas su poniu Storer susirašinėjo vartodamas žodžius: „Mano brangi Marija!“... Mat buvo brangi, kadangi ji, kaip dabar praneša, prisidėjusi, tiesiok „padariusi“ Roozev. prezidentu, t. y. pastatė ant to kelio, prirodydama jį buv. prez. McKinley'ui. O jis dabar teip atsimekėjo. Delko? Mat geradėja Storerienė, kaip karštą katalikę, su prezidento pagelba, norėjo ir arcivyskupą Irelandą padaryti dideliu žmogum—kardinolu. Storeris pernai ką ten Ryme pradėjo dirbt

paslapčiai, tad prez. pašėdavo Storerį nuo vietos, gali sakyti už arcivyskupą Irelandą, kurs budamas milijonierium („vertas“ 20 mil. dol., tur kelis tūkstančius akry žemės Minnesotoj ir yra prisidėjęs prie geležinkelių kompanijų) ir da trokšta didesnės garbės—kardinolybės.

Unijos viršininkai vagiliai.

Chicagoj dabar eina garsi byla vežėjų unijos. Vienos kompanijos darbininkai nenorėjo streikuoti, tai kita juos per prievartą privertė, buvo mušiai ir buvo net padaryta žmogžudystė, kaip kapitalistų laikraščiai rašo, pereitais metais. Dabar eina už tai byla. Pasirodo, kad dviejų unijų: International Brotherhood of Teamster, kurios prezidentu yra Shea, dabar apskūstas ir United Teamsters of America viršininkai vogė kaip galėjo pinigų, darbininkų sudėtus. Tą pripazino teisme paskutinės unijos prezidentas Young, kurs ir pats sakosi su-naudojęs apie 300 dol.—Abelnai visokios unijos ir draugystės, kur pavestos ant rankų kelių viršininkų, neturi savyje geros tvarkos ir tie viršininkai pavirsta į vagis.

Unijos lenktyniuojai.

Schenectady, N. Y. General Electric kompanijos dirbtuvėse sustreikavo 2,000 darbininkų, priklausančių prie „Industrial Workers of the World“ (Visasvietinė pramonės darbininkų sąjunga—socialistiška). Priežastis streiko buvo pavarymas už menkniekį 3-jų darbininkų. Apskelbus streiką, tuojaus senoji Gomperso unija „American Federation of Labor“ susiderėjo su kompanija ir užstojo vietą streikininkų, kurių 2,000 dabar išmesta ant gatvės.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Shenandoah, Pa. Nors tai maža auka mūsų miestelio, bet vis šiek-tiek suaukauta reikams revoliucijos Lietuvoje. Štai atskaita mūsų Vietinio Revoliucijos Šelp. Komiteto.

Rugpiučio 19 d. 1905m. per Dr. Šliupą, Philadelphia, Pa., \$52,46; sausio 1 d. 1906m. per Lizdeiką, London \$44,60; vasario 10 d. 06. per Lizdeiką, Lond. \$242,23; vasario 21 d. 06. per dr. Šliupą, Philad., \$26,75 ir spalio 17 d. 06. per M. Saunus, Prusų Liet., \$95,36. Viso labo \$461,40 čia nėra priskaitytos aukos dviejų draugysčių ir 23-čios kuopos Susivienijimo Liet. A. Pagal tokį skaitlių lietuvių yra visai maža auka, bet pasidarbuojant vis šiek-tiek galima surinkti tarp vietinių lietuvių. Kaip Lietuvoje abelnai visoj Maskolijoj neužgeso revoliuciją, teip dar mūsų Shenandoriečių širdyse neužgeso meilė tėvynės ir liuosybės. Pereitą metą pradėjus Shenandoriečiams šiek-tiek darbuotis, tuojaus katalikiškos „Žvaigžlės“ skiltise pasipilė žodžiai: girdi, cicilikai renka aukas ant revolverių, neduokit, o davę nesigraudinkit... Męs, girdi, renkame aukas pavargėliams ir siratoms Lietuvoje, tai aukaukite, tiek ir tiek yra surinkta.

Turbūt „Žvaigždė“ nesuradus Lietuvoje pevargėlių ir siratų paskyrė aukas našlėms, kurių vyrai likosi užmušti Mandzurijoj; matyt ir tų ne daugiausia surado, kad skyrė ant šv. mišių, turbūt parankiausia į kišenių. Ne yra pagirtinas darbas rinkti aukas ant revolverių, bet ką padaryti, — šunį niekadės žodžiu nepertikrinsi, vien tik lazda, teip yra su visa Maskolijos biurokratija ir patim caru. Nė viena šalis neatgavo savo tiesų ir neigijo laisvės be kulku, be kraujo praliejimo, kaip tai: Šveicarija, Prancuzija ir Ame-

rika yra varguolių krauju ap-laistyta, kurioje ir męs gyven-dami liuosybės dvasia atsikve-piam.

Tai gi, broliai Shenandoriečiai, pirmyn! Šelpkime revoliuciją Lietuvoje ir abelnai visoj Maskolijoje!

Vardan V. R. Š. Komiteto
sekr. A. Audiejaitis.

Wilkes-Barre, Pa. Guodžio 9 d. nedelioje, neseniai susiorganizavusi čionai jaunimo draugijelė „Kanklių Aidas“ apvaikščiojo metines Lietuvių Seimo Vilniuje. Sąnariai pasikvietė po keletą svečių, — ir teip į apsirinktą vietą 7 valandą vakare susirinko daili kuopelė. Paaškinus vienam iš draugų tikslą susirinkimo keletas kitų draugų padekliamavo eilučių — apie Lietuvą; viens perskaitė parengtą piešinėlį apie Lietuvą, kits pasakė keletą žodžių apie juodašimčius Lietuvoje. Galop tapo paaškinata nutarimai Vilniaus Seimo. Žodžiu — draugijelė pasistengė pasiruošti prie apvaikščiojimo Lietuvių tautos šventės tiek, kiek išgalėjo silpnos dar josios spēkos, kiek leido — aplinkybės.

Svečiai ir draugai pakakinti apvaikščiojimu. Maloniai, girdi, pora valandų praėjo.

Kad kitą kartą būtų galima vėlei parengti ir kad nors draugijai nereiktų liežti ir teip lieso savo izdo apmokejimui salės, padaryta kolekta. Apmokėjus salę, izdan įplaukė suvirš pusantra dolerio.

Yra viltis, kad „Kanklių Aidas“ vis gaus, skambės, kaip pridera gausti Lietuvos jaunimo krutinėms.

Kanklininkas.

Fishers Island, N.Y. Širdis džiaugiasi, skaitant laikraščiuose, kaip mūsų guodotini tautiečiai bei tautietės, aukauja su noru ir savo vargo skatikus deda ant tautiško aukuro? Tai ir męs du lietuviai:

A. Pelles ir V. Kelmelis, norėdami prisidėti prie to švento darbo, aukaujame po vieną dolerį, prisijungdami į Redakciją „Vienybės Lietuvninkų“, o pasiskirdami L. S. D. Partijai.

Norint tai maža auka, bet visgi daugiau ne kaip nieko. Mūsų broliai Lietuvoje nesigaili kraujo nė gyvasties, o jūtas yra brangiausių kiekvienam gyvūnui! — tai kaip mes turėtume gailėtis paaukauti laiks nuo laiko nors po kelis centus teip svarbiam reikalui? Apsvarėčius tą viską, tai reikėdintis paties savęs, jog per teip ilgą laiką snaudėme, nieko neveikdami, o dar didesnė gėda tur buti akyse sumanių tautiečių.

Mūsų broliai Lietuvoje, turi kovoti ir kovoti narsiai, nes priešai stovi kone ant kiekvieno žinksnio jų užsiėmimo.

Vienok Lietuva, perleidus yra labai sunkius laikus, ji yra regėjusi kaip jos sunai ir dukteris buvo ją apleidę, biauėjosi girdėti net lietuviškai kalbančius, vienok ji gyvavo, norint silpnai dejuodama kaip serganti zilaplaukė senutė.

Bet šiuo laiku ji ir linksmesne turi buti, nes kiekvieną dieną vis atsiranda daugiau jai ištikimų sūnų bei dukterų, kurie prižada ją šelpti ir mylėti ant visados. Taigi šelpkime kovojančius už tėvynės laisvę ir tiesas, nes patys negalim kovot.

Kapčiamiesčio Parapijonas.

Taylorsville, Ill. Pas mus darbai eina labai silpnai anglių kasyklose, kurių čia yra dvi. Lietuvių gyvena čia diktas būrelis ir dirba jie beveik visi anglių kasyklose. Seniai jau skaitau „Vienybę Lietuvninkų“, bet nemačiau, kad mūsų kampelis būtų aprašytas. Kad ir kas skaito kokius laikraščius, bet jam nesinori parašyti kokią nors korespondenciją arba neturi laiko per savo gėrimus. Delto gi

pasiryžaus parašyti apie mūsų čionaitinius lietuvius. Nėra kuom čionais pasigirti, kaip tai gali pasigirti kitų miestų lietuviai su savo darbais ir darbininkais. Lietuviai čia gyvenanti ir tie, kurie atvažiuoja ir vėl išvažiuoja, turi senoviškas nuomones; jie mano apie viską teip, kaip seni tamsūs lietuviai kurie tikėdavo, kad valdžia yra Dievo duota ir tt. Čia jeigu pakalbini lietuvių pagelbėti su aukomis tėvynėje kovojančius už tiesas mūsų brolių, tai jie atsako: ot kam mums gelbėti tuos, kurie ranką kelia prieš valdžią, Dievo palikta... Jeigu jie pradėjo, tai tegul savo darbą ir baigia patys.

Tai tokios mūsų tamsių lietuvių nuomonės.

Šiaip naujienos čia negeros. Trys savaitės atgal vienoj kasykloj du lietuvius sužeidė, o kitoj — vieną. Anuodu sužeidė viens lengviau, o kitas labiau sunkiai, net abi kojos sulaužytos ir viduriai sutrinti. Dabar guli ligonbutyje ir nežinia ar pasveiks; nors ir pasveiks, bet jau negalės sunkaus darbo dirbti. O trečiam lietuviui nukirto rankos pirštą Springfield Coal kompanijos kasykloj.

Tai tokios nelaimės tankiai aplanko mus vargšus darbininkus kastynėse. Tai rodos verta mums rupintis apie laisvę savo tėvynės, kad kada nors galėtume ten sugrįžti ir lengvesnį gyvenimą sau turėti. Taigi broliai nesnauskime tokiame laike, kuris žada mums laimę ateityje, bet aukaukim kurį kiek išgalim. Imkimės už mokslo, skaitymo laikraščių ir naudingų knygų tada mes pakelsime savo tautą.

B. Barniškis.

Brooklyn, N. Y. Šiuo mieste paliudijame, jogei Brooklyno V. Rev. Šelp. Komitetas priėmė nuo Lietuvaičių Apšvietos draugystės \$13.52, kurie

buvo surinkti per prakalbas Brooklyne 25 dieną lapkričio, parengtas minėtos draugystės.

V. R. Š. K. izdiniukas

John Zakarauskas,

Prot. rašt. *J. Stankevychia.*

New York, N. Y. Kokį tik nori darbą pradėti, tai tuojaus randasi, gaisatys, nenusisekimai. Bet gaisatys tik tam, kuris pradeda ką nors veikti, arba kalbėti. Gaisatys niekas negimdo, ji pati atsiranda ir tramdo žmogų nuo darbo, per tai daug laiko praeina tuščiai ir tas kenkia veikimui.

Koki tris mėnesiai atgal, New Yorko mieste, buvo susiėmimas tarp kai-kurių drausutverti L. S. P. A. kuopelę. Sutartoj dienoj suėjo draugai, ir da laukė daugiau pribu-nant. Sulaukta tas, kurio laukė, ir tas ateidamas atsivedė, tulą p. Jankų. Susirinkimas jau buvo atidarytas. Tuojaus tapo pirmasis užkviestas prisirašyti į kuopą tai tasai priešingas pasirodė, ir vietoje L. S. P. A. kuopos ragino sutverti klubą. Kaip jau pritruko kalbos tai p. J-kus padaro medegos savo kalbėtojaus kalbai ir tyli... Po ilgų diskusijų, tapo visai ta kalba apie klubą atmesta, tik mes veikėm apie savo uždavinį, kurį užbaigė išsiskirstėm. Prabėgo apie trys mėnesiai laiko, kai-kurie draugai gyvenanti Jersey City, N. J. nutarė ten sutvert L.S.P.A. kuopą. Susirinkus draugams sutverti kuopą, ir ten p. J-kus pribuvo, su savo klubu. Norėjo mat p. J. suardyt darbininkišką ryšį, o klubą sutverti. Bet jo nelaimė, ir ten nieko nepešė, rado už savę smarkesnių kalbėtojų, ir nabagas turėjo apleisti nesutverus klubo.

P. J. susirinkimuos teip kalbėjo: Klubas, gerai gyvuojantis, atneša žmogui netikėtą laimę, iš mėnesinių mokesčių pasidaro didelė suma pinigų, kad net nėra kur dėti, tai ligos

laike klubo sąnariams moka ant savaitės po 7—8 dol., numirus gauna posmertinės nuo 300 iki 500 dol. Užiškas (pilietiškas? R) popieras klubas išima, per tai galima gaut geresnį darbą. Bet p. J. nemini, kad klubas popieras citisens išima, ne dėl darbo gavimo, tik dėl balsavimo tiesos. O kas-link darbo geresnio gavimo, tai galim iš pamatymo užsiganėdint, kaip miesto gatves šluoja arba iš miesto pelenus išveža ir tt.

P. S.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“.

Prezidento rinkimai.

New York, -Brooklyn 4ta kuopa T. M. D. gruodžio 2 d. turėjom savo susirinkimą, kuriame nutarta:

- 1) Pirmsėdžiu skiriame Dr. Johanną Želvieneį.
- 2) Kad apie išleidimą ant lioterijos siuvamos mašinos, padovanotos draugo Strimaitis, apsirūpintų vietinė, t. y. Worcesterio kuopa.

4-tos kuopos

Sekr. *A. Lesniauskas.*

Chicago, Ill. Vietinė T. M. D. 19 kuopa, savo susirinkime gruodžio 9 d. paspyrė T. M. D. prezidentu A. Strimaitį iš Schuylkill Haven, Pa. Teipgi nutarta, kad mūsų kuopa laikytų susirinkimus kas-mėnuo. To pat linki kitoms kuopoms. Tą syk bus gyvesnės ir galės daugiau prisirašyti prie T. M. D. Nors tėvynėj-Lietuvoje leista spauda, bet mums amerikiečiams ir gi reikia maisto-literatūros, ir negalim apleisti pradeto darbo.

Vardan 19 kp.

M. J. Damijonaitis.

Jurgis Baronas,
— keliaujantis agentas —
„Vienybės Lietuvninkų“.

Zvilgis į tautiškąjį Susivienėjimą Liet. Am.

Dabartinis stovis mūsų Susiv. yra gana geras, tik tai joje veikmė mums išrodo įvairi, lyg persipna, per tai, kad po persiskyrimui su Romos fanatikais nedaug ką nužengė pirmyn ir išrodo teip, lyg kad grįžta atgal į senas vėzes; per tai, kad į seimus mes renkame delegatus daugiausia kaip garbės jieškotojus, o ne darbščius tautiečius; per tai ir seime tas pats dedasi; norinti būt išrinktais į centr. komit. tai ir tampa išrinktais, o kiti delegatai jiems pritaria da ir delnais suploja ir viskas atlikta.

Tokiu būdu seimo nusprendimai išrodo lyg klaidingi. Štai: padidinimas algų centr. komit. išrodo lyg butų savivališkas darbas; teip lygiai ir paskyrimai tautiškų centų kiems. Vištaliui ant tabako, pereitus metus seimas paskyrė daugiau kaip po \$1.00 ant nedėlios—galės rudyti Havanos cigarus, o savo sąnariams paskirta atskaitos keturis sykius per metus vertes vieno cento; pakio Susiv.organa, „Lietuva“ už tą pačią prekę kaip ir visiems neprigulintiems prie Susiv.

Nusprendė seimas įkurti tautišką namą naudai Susiv. sąnarių ir paskyrė delegatus — su išlygomis atlyginimo jiems už kelionę — nupirkimui žemės ploto, bet triobų arba su triobomis, vadinamą „kolonija“, arba farma. Na, kokias ten farma ne butų: ar pieno, ar tabako, ar apynių, ar daržovės, vis tiek — tegul-gi bus net Adomo laukai: rugiai, miežiai, avižos, kviečiai ir tt., sako — tai vis-gi busias maistas biedniems, seniems, pavargėliams, našlėms, našlaičiams ir tt. Toks nusprendimas negali būti atsakančiu tautos kilimui, tik tai galima jį prilyginti prie seno patento zokoninkų klioštorijų Europoj, o čia Ame-

rikoj visai netinka, kadangi čia farmerių-kolionistų užsiėmime lošia pinigiskas biznigisefitas; beveik galima tai lygint su miesto štorų (krautuvių) bizniu. Duokim, kad farma butų didumo 1000 akrių arba daugiau, tai vis-gi negali sau viena laikytis be biznigisefito. Kaip uždejimui vadinamos kolionijos su prieglaudos namu, teip lygiai ir rėdymui, vedimui gaspadorystės reikia atsakančių darbininkų ir pinigų. O da prie to tautiškam namui yra reikalingas daktaras, aptieka, graborius, mokiotojas, knygos ir tt., ir visoki begalo reikalai, kurie šiandien nematomi. Kaip matyt, tai mūsų tautiški centai kur tai pertrumpi tam užmanymui įvykinti; o ant aukų negalima daug ką tikėtis, ba bėgant laikui ir aukautojams gali pagrįst. Dabar klausimas: ką gi darysim tuo syk kaip pritruksim pinigų užlaidymui to namo? ar aukausim daugiau tautiškų centų, ar atiduosim tą kolioniją užmanytojams arba dovanosim ant klioštoriumi?

Tautiškas namas mums yra labai reikalingas, tik vien toksai, iš kurio butų nauda visumenei. Uzbėgti išsitautijimui naujos gentkartės — mūsų privolė, reikia žengt pirmyn, plaut visokius raštus ir knygas, kurių mums šiandien truksta; visi reikalauja knygų mokykloms, kaip kokio išganymo, kaip Amerikoj teip ir Lietuvoj, o mes tik vien turime atsakanti Elémentorj A. iš B., o kur daugiau? Nėra! Argi čia ne mūsų kaltė? mums yra reikalinga atspausti, po elémentoriui, pirmo skaitymo knygutes ir pardavinēt už pigiaprekę, kad tik galėtume surikti pinigus atspauzdinimui kitos knygutės ir tt. Tokiu būdu praplatintume daug raštų ir visokių naudingų knygų. Mums reikalingas namas ir spaustuvė; reikalinga butinai

uzdėti Susiv. Liet. Am. laikraštį neperdidelį, panašų į „Darb. Viltį“, kurs sykiu galėtų buti kaip Susiv. organas savo sąnariams už pusę prekės \$1.00 arba mažiaus ant metų, o atskaitos gali likti po senovei prisiunčiamos už dyką savo sąnariams.

Susiv. sekretorius turėtų atlikti darbą redaktoriaus ir tt. po priežiura centr. komit. arba tam t. k. paskirtų kontroliuotojų.

Į Susiv. L. A. konstituciją reikėtų įnešt vieną punktą kad seimas vienas negalėtų iškraipyti šiandieninio Susiv. stovio t. y. nė padidint, nė pamažint sąnariams kaip įmokėjimo mokesčių, teip lygiai ir išmokėjimo posmertines: turėtų tiesą visuomenė tą perbal-suot — draugystės ir kuopos priguliničios prie S. L. A.

J. Giegžnas.

Isz praeities.

[Piešinėlis skaitytas susirinkimui, apvaikšiojant Wilke-Barrių „Kanklių Aido“ draugijai metines Lietuvių Seimo Vilniuje].

„Lietuva, tėvyne mūsų,
tu didvyrių žeme“,
„Isz praeities tavo sunų
te stiprybę semia“.

Isz praeities... Kas praėjo ar buvo, tai sako, jau nebegrįš. Nesugrąžisi vakarykščios dienos. Tačiau žmogus dažnai praetį lyg gražina iš buvosenos užkaburio. Atlieka tai savo omenyje, o atlieka dėlto, kad randa toje veikmėje šiek tiek g e r o. Mat praeities faktai ar atsitikimai suteikia mums apšėiai pasimokinimų mūsų kasdieniniame gyvenime. Aiškus tai dalykas: —ką vakar pažinau sau naudingą ar praigaištingu esant, šiandien galiu tuo pasinaudoti, arba pasisaugoti. Tafari praeitis — mus mokiina. O šit pirmieji mūsų tautos himno žodžiai nurodo mūsų

tevynės praeityje stiprybės versmę: — „Isz praeities tavo sunų te stiprybę semia!“

Tai-gi, turėdami savo tevynės praeityj medžiagą jausmui ir protui, meskime į ją nors akimirkos žvilgį susitelkus čionai į kuopelę apvaikšėioti žymaus fakto Lietuvos atgimimo istorijos — apvaikšėiot metines Lietuvių Seimo Vilniuje.

—o—

Visi žinome, kad nė nuo amžių Lietuva apkaustyta vergijos retėžiais. — Buvo laikai, kad mūsų šalis buvo laisva, buvo laikai, kad prieš jos galybę drebėjo jos laisvės priešai, — kad Lietuvos globos jieškojo jos silpnesni kaimynai. — Tai Lietuva Gedimino, Keistužio, Vitauto.

Jau-gi, kaip kiekvienas atskiras žmogus, kaip kiekviena atskira tauta sava kasdieniniame gyvenime turi kovoti su priešingoms sau aplinkybėms, teip ir tuomet Lietuva pažinojo kovą už laisvę. Nėramūs kaimynai vis tykojo aplinkui, o kad negalėjo atvirai jos užpulti, — nors išpasalų, netikėtai, kaip kryževiviai, mozurai, rusai, pašiojo josios rybas. Tačiau mūsų didvyriai mokėjo su jais apsieiti. Tų laikų Lietuva kvėpavo dar laisvės kurtine.

Patogu tada buvo Lietuvoje.

Atėjo 1386 metai. Lietuva susijungė su Lenkais, priėmė krikštą, o drauge — pradėjo painiotis į pasalingo kaimyno — podžiaus pinkles. Lenkų magnatai pagavę ant mikliai užmestos meškerės mulkį Jagailą, kurs tuomet buvo didžiuoju Lietuvos kunigaikščiu, o įsivilkę į Kristaus-avinelio rubą, atsišaukdami į krikščionybės meilę-vienybę, o ne, — tai grasindami mūsų patogiam girėnui pragaro versnėmis, — tuo pradėjo sklėsti po Lietuvą savo žabangus. Lietuvą skyrė Lenkams... į bernus!

Mylėjo savo tautą karzygis

Keistutis, — tatai reikėjo jį pasalingai nunovinti. Vitautas sutrynęs gelažavynių kryželių galybę, Lietuvą Lietuvai skyrė, ne Lenkams, — lenkai tykojo jojo. Negalėdami jo nudobti, kando nors iš pasalų, — niekais pastojo kelią, užgrėbė Vitautui didžiojo Lietuvos kunigaikščio vainiką. Nuodijo mūsų bajoriją, nesidrovėjo patremti jos tiesų, pagalios, patizusi paleistuvybe, porą kartų suklypus trečiajį žlugo galutinai su visa savo šalimi.

Ne, ne tik tai ką pats žlugo, bet dar paskandino Lietuvą. Negana to, kad pats nustojo savo pašėlusios laisvės, bet dar didesnę neg ant savęs užtempė nelaisvę ant lietuvių.

Stai ir 1863 metai. Ketvirtuose — Lietuvos sostapilyje viešpatauja Muravjov'as su gauja sau panašių budelių. Šalį, jos gyventojus terioja, — kartuves stato. Spauda Lietuvai atimta. Tėvynainiai ištremti iš Lietuvos ir išblaškyti po Sibiro pusnynus. Kiti jų (tėvynainių) nužengė į kapą, pakirsti amžio.

Baisus-smugis, kritusis ant Lietuvos nuo carų valdžios, — tačiau dar kartybės taurė nepilna....

Kritus ant Lietuvos tai nelaimė, lenkomanų idėjai Lietuvoje dar panagias buvo keroti. Ir jie užkrėtę Lietuvos kunigiją savo nuodais, butent gindami mūsų maldų kaimietį nuo stačiatikybes, brukojam į antį lenkų „nelaimingą oiežinę“, nuodijo jame lietuvių širdį. Negana to, — „Kristaus įpėdiniai“, tapę Lietuvoje tarnais lenkų šovinistų, grasino lietuviui net pragaro versmėmis už vartojimą savo „pagoniškos“ kalbos; lietuviui bažnyčioje iš pamokslinės įkalbinėta, kad lietuvių kalba — tai „galvijų kalba“!...*)

Novija visaip Lietuvą carų

*) Anot vieno Seinų Diecezijos vyskupo — „bydlęca mowa“.

valdžia, nuodija josios sielą aklas laikų fanatizmas. Vargas prispaudė Lietuvą....

Ir pasidarė tėvynėje tamsu, labai tamsu....

Bet nelemta jai karstas. Ne mirė tėvynės mylėtojų idėja. — Vargšui artojui plykstelėjo „Aušros“ pazara, gaudžiai uždainavo jam blaškomieji vargų po pasvietį Lietuvos pilkieji vieversėliai, štai pasklido Lietuvos pamiškiais gaudus, malonus drauge ir rustus „Varpo“ aidas; žiurek, — šit jau taso arklą Lietuvos „Ukininkas“....

Nors už sklypelį lietuviško spaudinio popieros carų valdžia grudžia dar į kalėjimus, ištremia svetur, prirakina lietuvių iki amžio pabaigai „prikaro“, nors sakyklos skelbia jį už skaitymą lietuviškos knygutės ar jos platinimą bedieviu, „farmazonu“ ir kitokioms biaurybėms esant, — bet.... jau virto laikai....

Blaiviau jau pažiūrėjo į Lietuvos supuolusį, apkerpėjusį net dirvoną tautos artojai. Vil timi suplakė jų širdį....

Ir buvo Lietuvai viltis....

Tai laikai iki iškovojo spaudos sugražinimo.

„Mainos rubai margo svieta: „Silpnas kelias, tvirtas-griuna...

„Nebijokim vargo kieto!

„—Juk be jo—galingi puna....

Caras pradėjo karę su Japonais. Su ja dar labiaus pasirodė aikštėn Rusijos biurokratų nedorybės. Subruzdavo prieš skriaudą galop visos pavergtos tautos, subruzdavo pačios tikrosios Rusijos gyventojų visuomai, — ir pareikalavo savo tiesų. — Tuomet tai pakišta Lietuvai, kaip mylista Jo Ciesoriškos Didybės per 40 metų kovota spauda....

Dar labiaus prasiblaivė kaktos raukšlės tautos darbininkų. Jie, nors ir varžomi biurokratų cenzura, tačiau jau viešai reikalauja savo tiesų, — tiesų savo tautos.

— Gintā Lietuvai šviesa per

40 metų,—dabar jį nors turi tiesą šviesos reikalauti.—Ir reikalauja Lietuva sau Lietuviškos Mokyklos.

Pirmiausiai viešojo spauda parodė versmę lietuvių ištautinimo, žalčio geluonį ištyrė po sparnais patogaus balandėlio, kurs Dievo vardan niekino tai, kas mūsų tautai buvo švento,—lietuviško. — Tai gi: šalin iš Lietuvos lenkomanai, lauk, gauja jų tarnų,—kaimine pabludusių fanatikų. Ne kenčiate jų to, niekinate tai, kas lietuviui šventa,—tatai šalin iš mūsų tarpo!....

Šitai pirmieji viešos spaudos Lietuvoje reikalavimai.

Kad teip Lietuvos spauda kovoja už savo šalies tiesas, tėvynės sunų kraujas liejasi Mandžurijos tyruose. — Raižydami sau rankas vaitoja Lietuvoje našlės ir našlaičiai. Vaitoja kitos pavergtosios tautos, vaitoja tikrosios Rusijos gyventojai,—visus kankina nelemta biurokratija, — visi ima iršti....

Iškovota nuo caro manifestas, kurs pažadėjo laisvę sąžinės, žodžio, susitelkimų, organizacijų, kurs žadėjo ir konstituciją.

Subruzdavo umu laiku Lietuva, — tuojaus pasinaudojo vilgiugo manifesto leidimais — ir susitėlkė josios sunų 2,000 skaičiuje į Vilnių iš draugės sutartų, kaip galutinai reikia pakelti tėvynę, kaip galima išsiluosuoti iš tamsybės pinklių....

Ir buvo tada Lietuvių Seimas Vilniuje Gruodžio 4 ir 5 d. 1905 m.

Prabilo Geležinę Vilko Pilis.—Sutarta tuomet kovoti už Lietuvos savyvaldą, kovoti, ne maldauti,—o kovoti teip, kaip mokina josios atgimimo istorija.—Toji-gi—rodo ašaras, rečiau, kraują, tačiau nešė tautai šviesą.

—o—

Tautietai! Daugelis mūsų šitoje svetimoje šalyje baisiai į

migę, daugelio mūsų tikrasai tautos susipratimas, o drauge ir susipratimas žmogaus vertės, paniręs ypatingame letarge. Šitai turėjai prieš save silpnos mislies ir plunksnos piešinėlį. Tai tik labai skystas šešelis tavo tėvynės praeities, kurs atminė tik tavo senovės garbę ir žygį tavo tautos atgimimo iki Lietuvių Seimo Vilniuje. Skysta jame mintis tačiau išgilingink į ją, gal rasi sau nors krislelį pasimokinimo savo tautiškos prievolės. Lietuvos atgimimo takai užmesti jame silpna plunksna, bet lai pakursto jie tave geriaus juos iširti. Lai tieji tavo tautos atgimimo takai buna tau vadu, sustiprinimu sielos kasdieniniame gyvenime.

Tautietai! Parodyk krutinę!

Jonas Grieta.

Isz visur.

Europoje tveriasi galingas kerosino (žibalo) trustas kovai su Amerikos Rockefellerio trustu, kurs pradėjo su savo išdirbiniais (kerosinu) daryti konkurenciją aniems. Prie to sindikato (trusto) prisideda Deutsche Bank ir Mendelsson & Co., dideli finansitai, teipgi prstaria ir Prancuzijos ir Anglijos Rothschildai ir Nobelai. Visi tie pinigų karaliai mat turi reikalus su kerosinu, kurį varo iš Kaukazo šaltinių. — Na, tai kerosinas galės pabrangti ir Europoj, nes trustas, po priedanga atsispyrimo prieš syetimtaučius, susiorganizuos ir tada lups žmones, pakeldami kainas.

Westfalijos, Vokietijoje, miestelis Annen beveik visas išnyko iš priezasties eksplozijos roburito fabrike. Daugiau kaip 50 žmonių tapo užmušta ir per 100 sužeisia. (Roburitas yra trukstama medega, kaip dinamitas, tik silpnesnis už šį tą).

Ryme pasimirė popiežiaus daktaras Laponni, kurs gydė popiežių velionį Leoną XIII ir dabartinį Pijų X, dabar da sunkiai sergantį.

Rugsėjo m. 1906 m. įsteigta draugija vardu „Peterburgo studentų darbo birža“. Tikslas draugijos: 1) studentų susivienijimas ekonomiškais reikalams, 2) darbo sujiešojimas, 3) kova su išnaudojimu studentų darbo. Artymiausios sueigos augštesniųjų mokyklų išrinkti atstovus į biržos tarybą.

Sunias-kontrabandistai. Pastaruoju laiku, dėl sustiprinimo apsaugos pasienyje, įvežti kontrabandos keliu iš Suomijos Rusijan ginklai ir nelegališka literatura labai sunku, todėl kontrabandistas tam tikslui įsitaikė specialiai drėsi ruotus (išmokytus) nedidelius šunis.

Šie šunis labai pasekmingai perneša per sieną kontrabandą, kadangi pasienio sargyba nepastebi jų. Bet visam kam yra galas. Teip ir čia atsitiko. Vienas raitas sargybinis netoli sienos užėjo krumuose įsipynusį tarp medelių šunį, kuriam per nugarą buvo persverta du įvairių daiktų prikimštu maišu.

Atidengę tuos maišus, rado juose brauningą, sprėgstančios medegos dėžutę ir daug revoliucijoniškos įtalpos brošiūrų. Po to atsitikimo sekimas šunų kontrabandistų tapo sustiprintas ir dabar pasienio sargyba uoliai gauda šunis-kontrabandistus, nešančius per sieną nelegališkus raštus ir ginklus.

Spalių 26 d. „Monarchistų“ partija iš Maskvos nusiuntė carui padėkavonės telegramą už tai, ką jis susimylėjo ant policijos antstolio Ermolov'o, pasmerkto už d-ro Vorobjev'o utmušimą per buvusį gruodžio mėn. sukilimą.

Pajieszkojimai.

Yra reikalingi kriaučiai: beisteriai, opreiteriai, antrankiai (finishers) preseriai, o teip gi merginos ar moters dėl vyriškų drabužių kontrose netoli New Yorko, geras užmokestis ir darbas ištiesai per visą metą. Norintieji gaut darbą tegul atsišaukia pas Krivaitį po No. 166 ave. A. New York, kur gaus reikalingas informacijas.

Pajieskau Antano Pociaus Kauno gub., Raseinių pavieto, parapijos Eržvilko, kaimo Balnių. Atsišaukit pas: John Mauris, 1234 Rebecca st. Allegheny, Pa.

Aukos.

Aukos surinktos „Lietuvaičių Apšviet. d-tės“ susirinkime Brooklyne, N. Y. Priduotos V. R. Š. K.

J. Grinius 1 dol.; A. Jurgelionis, M. Jurgelionienė, nei skaitoma pravardė, J. Liubinskas, J. Lukoševičienė, K. Ciuberkis po 50 c.; J. Stankaitis, A. Ramanauckas, J. Bučinskas, J. Giebas, J. Lukoševičia, Bevardis, M. Brutis, J. Slavėnas, S. Taruška, J. Stankevičia, J. Kazlauckas, L. Spilgis, F. Lapinskas, A. Baravykas, J. Naujokas, J. Martinaitis, Gabrys, K. Gilbaitienė, P. Valentukonis, J. Šukys, A. Kai rugštis, J. Česna, P. Kairys, A. Petruška po 25 c.; A. Žokas 26 c.; K. Liutkevičia 27 c. Smulkių aukų \$2,99

Viso \$13,52

Kas grumoja mainu darbininkams.

Niija, kuri tiek daug jiems gero yra padarius, yra apleista.

Dabar, žiemai prisiartinus ir angliakasyklose visur darbams sparčiai einant, tikimės, kad mainieriai daugiaus pasirupis apie savo uniją, nei rupinos per visą vasarą, o ypačiai tikimės, kad mūsų žmonės parodys prezidentui Mitcheliui, jog jie iš visokių tautų yra ištikimiausiais.

Kada pavasaryj unija kovoj, idant išlaimėti kontraktus su savininkais, tada mūsų žmonės parodė, jog netik yra gauti klausyti ką prezidentas ir unija liepia, bet teipgi yra gauti streikuoti ir neit dirbt kada tik reiks.

Skaitlius jų išvažinėjo į kitus miestus, o kiti net į Europą. Beveik visi šitie dabar sugrįžo į kasyklas ir reikia tikėtis, kad jie sujudis uniją ir padidis jos sąnarių skaitlių.

Neseniai laikytoj prakalboj prez. J. Mitchellis kalbėjo apie reikallngumą, kad anie tūkstančiai darbininkų kasmet pribunanti į anglies šalį, laiku įgytų apšvietimą. Cia atsime nam, kokios sunkenybės stojas prieš žmogų naujai pribuvusį nemokantį šios šalies kalbą ir budus. Tai galima pasakyti apie mūsų žmones. Jie čionai pribuvę atranda, kad daug reikia jiems mokintis.

Tie vienok, ką atvažiuoja į anglies kraštą ir čionai kasyklose darbą gauna, viename dalyke naudingiau stovi ne tie, ką fabrikuose darbą randa. Tai yra, jiems siulosi proga prisirašyti prie mainierių unijos ir tosios didelės organizacijos susirinkimuose patirti daug kas jiems ant didelės naudso išeis.

Unija labai pasirupina apie šituos darbininkus. Ji nori, kad jie nueitų ant vietinių unijos mitingų ir ten savo kalboj patirs, kas jiems reikalinga žinoti. Už tai geriausias daiktas prisirašyti prie unijos ir nueiti ant mitingų, kuriuos laiko ta unijos šaka. Tokiu budu jis patirs viską. Jeigu kyla jam koki ginčai kasykloje, unijos urėdninkai bus gatavi taikinti, kur taikinti galima. O lygiu laiku, nueidamas ant mitingų, išmoks angliską kalbą daug greičiau, negu neprigulėtų ir tik nuo kokių savo draugų turėtų mokintis.

Prigulėjimas prie unijos išmokis ji pasitikėti ant savęs, o jeigu norės pastoti valstiečiu, tai per uniją daug greičiau iš-

moks apie ukėsystės naudą ir pareigas, ne koku nors kitu budu.

Už tai sakom savo tautiečiams, atėjusiems ir ateinančiams į šitą kraštą, kad neužtruktų nė dienos prisirašyme prie mainierių unijos ir pasinaudojime iš visoko, ką toji su teikia.

Naujas abrozaz.

Shenandoah'rije susitvėrė draugystė po vardu „Lietuviška Dailos Draugija“, iš angliško vadinama „Lithuanian Art Association“, kuri išleis paveikslą, kokio lietuviai da neturi. Tas abrozaz perstatys, kaip Lietuvoje dabartinėje revoliucijoje revoliucionieriai draską kanceliarijoje mas-koliškas popieras, išmeta caro paveikslus ir priverčia vaitą (starsiną) sumindzioti caro portratą. Šis paveikslas bus pilnuose koleriuose, ne teip kaip kiti lietuviški abrozaz, kad yra atspausti tik juodu atramentu. Jis bus gatavas tuojaus po Naujų metų. Jo prekė bus 1 doleris. Bet tokį abrozaz išleisti kaštuoja daug pinigų, nes artistui už nupiešimą reiria užmokėti keli šimtai, keli šimtai padarymas klisų ir keli šimtai kaštuos jo atspaudinimas. Tai-gi reikia didelės kruvos pinigų. Kad palengvinti sau ir kad jūs galėtumėte pigiau nusipirkti tą abrozaz, nutarėme, kad prieš jo užbaigimą, kol da jis negatavas, pardavinėsime jį pigiau, t. y. tik po 75 centus. Kad jūs žinotumėte, jog čia nėra jokios apgavystės, parodome koki ištikimi vyrai yra galva tos draugijos, kuri išlais tą abrozaz — teip, prezidentu „Lietuviškos Dailos Draugijos“ yra p. P. W. Birštonas, prezidentas „Susiv. L. A.“ žinomas visoj Amerikoj; vice-prezidentas yra p. L. M. Kazunas, aptiekorius, T. M. D. izdininkas; sekretosium yra p. Šliškys, „Darb. Vilties“ išleistojas; kasierius yra p. S. J. Meckaitis, žmogus teip-gi visiems žinomas. Tai-gi be baimės galite šelpti šį užmanymą. Už 75 centus galite gauti tą abrozaz tik iki Naujų Metų 1907, o paskui, kad jau jis bus gatavas, niekas pigiau negaus, kaip už \$1.00. Teip-gi primename, kad dalį pelno paskirsime pašelpai liuosybės jieškotojų Lietuvoje.

Kas nori sušelpti gerą užmanymą, tegul atsiunčia tuojaus subskripciją 75 centus ant šio adreso:

LITHUANIAN ART ASSOCIATION
P. O. BOX 133, SHENANDOAH, PA.

Lietuviu tauta

senoveje ir sziaudien.

Parašė J. Šliupas M. D.

TOMAS ANTRAS.

(Tasa.)

Zyg. Augustas pasiuntė į Moskvą — Pagirių vaivada Tiškevyčių ir And. Chorazycą — dėl tarybų. Moskvos bajorai atsakė paslams: „Mūsų viešpats apie jokių gražinimus užėmimų šnekėti nepavelyja, net ir apie sątaiką negalima kitesp manyti, iki Rusija, iktuolaik tebesanti po Lietuvos valdžia, netaps atgražinta. Jeigu ant tokių sąlygų suderėjimas taikos nepatinka, tad tarybos yra užbaigtos: nėra ant toliaus nenorėtų mūsų monarchas prailginti ginklų sudėjimą. Karalius Augustas suvis be priežasties užsistoja už Vidžemį; tas, kaip zinoma, nuo seniai yra padonu Maskolijos. Nenoras mokėti duonį, veidmainystė kryževių, apiplėšimas bažnyčių, sutrempimas šventenybių, ant tiek esą įpykino ant tos šalies, jog tenykštės luomos negali pirma atleidimo ar taikos tikėtiesi, kaip kad papykys monarcho, per atpildą tinkamos baudos, taps apmalšintas. Tačiau sudėjimas ginklų, iki ateis iki savam terminui, beje 1562 m., netaps pertrauktas, po sąlyga, jeigu teisą parubežinėse skriaudose karalius lieps padaryti“. Aišku iš atsakymo, jog Vidžemiškė karė turėjo pagaminti Lietuviškąją karę. Zyg. Augustas gi neturėjo pasirūpinti ant karionės. Visi žinojo Vidžemio nupuolimą, Lietuvių norėjo įgyti šalis puolančio zokono, Lenkai teip pat dėl savęs to troško. Ar ne pavojus gręžė Lietuvai, jeigu caras parveikęs Kazaniaus ir Astrachaniaus Totorius, gresmus jau ir Krimiškiems, dabar dar emės ir paglemžtų Vidžemį ir Kuršą?!

Vienok Zyg. Augustui įsikūšus, Ivanas sutiko ant ginklų sudėjimo su Vidžemiu nuo gegužio iki lapkričiui 1559 m., kuriame tad laike magystras turįs pasirūpinti ar pats ar per paslus išderėti sątaiką. Pasiduoti Ivanui, kurs nekentė jokios aristokratijos, Livonija bijojosi, tad Kettleris, stovėdamas ant griuvusių smilkstančių miestų ir valsčių Vidžemio, ažuot į Moskvą, kreipėsi į Krokuvą, bene ras kokią — nors globą. Bet čion mėgino užkirsti kelią katalikų kunigai, kurie po visą šalį platino neužkentimą protestonų, „eretikų“, kaip juos tuomet vadino: Karalius surinko senato dumą; iškalbus Kettleris perstatė reikalą savo ir pavojų dėl Lenkijos, kada Moskva suaugę į di lesnes spēkas. Vienok diduma dumos velyjo bendrai su Moskva traukti prieš Totorius, negu lįsti į tolimas dėl Lenkijos šalis; ypačiai dvasiški senatoriai tokios buvo nuomonės. Lietuvių gi senatoriai, veik visi dissidentai, velyjo kaip nebuk sutaiškinti dalykus, be skriaudos respublikos ir be prakišimo luomų Vidžemio. Tai įkvėpė viltį Kettleriui, ypačiai kad karalius, pamatęs patyčių Lenkų atšalimą, rįžosi duoti Vidžemiui pagelbą vardan did. kunigaikštystės Lietuvos. Užkvietė kryževius ant lietuviško seimo, kurs susirinkti turėjo rugpjutyje 1559 m. Bet ir čia bajorėliai buvo pilni baimes. Tad Zyg. Augustas vyliojo juos privilegijomis: patvirtino bajorų tiesas nauju diplomu, o senas, jau nusigyvenusias, atėmė ar į jų vietą suteikė naujas, pavelyjo bajorams rinkti paslus į seimus ir tt. Zyg. Augustas tad suteikė audienciją kryževiams, ir kada pats jų reikalavimus parėmė, nebu-

vo niekas priešingas, tam, kad priimti Vidžemį po globa didžio Lietuvos kunigaikščio. Bet dėl karės reikia pinigų, o tautiškas yždas buvo netvarkoje. Ponai, negreiti ant mokėjimų, atidavė visą reikalą ant valios Z-to Augusto, kurs iš savo yždo ketino apmokėti lėšas karės per 2 metu. Tad 31 d. rugpjučio 1559 m. įvyko sątaika, pagal įnešimą Vilniaus vaivados, kunigaikščio Mikalojaus Radivilo, tiesiok vardan Zyg. Augusto, kaipo did. Lietuvos kunigaikščio, ant tokių sąlygų: „Vokiečių zokonas Vidžemyje paveda did. Lietuvos kunigaikščiui ištisą plotą šalies, gulintį tarpe Drujos, po abiem pusėm Dauguvos su pavietu Ašerade, pylimis Bauskė, Rossytai, Dunaburgas, Lucinas ir Zelburgas, drauge su žemėmis prie jų priklausančiomis, iš dalies kaipo patikrinimą savo dėkingumo, iš dalies įkaitan ir atlyginiman lėšų karės, išmokėtinų iš yždo did. kunigaikščio. Kada karė, vedama bendromis spēkokomis, pasibaigs ir įvyks taika: Vidžemiečiai turės tiesą, minėtas žemes ir pylis, už 600 000 auksinų liet. pinigais, atgal atsipirkti; jeigu Vidžemio luomos sugėbėtų sątaiką su Maskolija įgyti per savo paslus, neįtraukdami karaliaus ir did. kunigaikštystės į lėšas, tuomet be jokio pamokėjimo viskas taps sugražinta. Tuom tarpu Lietuvos viešpats gali tose visose vietose įsodinti savo urėdininkus, kurie ten pagal vietinius šalies įstatymus darys teismą; visi gyventojai ir kožnas atskirai pasilieka prie savo tiesų, valnasčių, religiško išpažinimo, be jokios kliūties ar priespaudos; nieks neteisiai nebus sunkinamas rinkliavomis. Karalius, kaipo didis kunigaikštis, ir liet. luomos, prisizada Vidžemį ir vokiškąją zoną ginti savomis lėšomis ir kariumene. Lietuvos vadai savo kariumėnę suvienys su Vidžemiške, karę ves pagal bendrą sutarimą ir neleis, kad nuo kariumėnės, ar abaze, ar ant gaspados stovinčios, ar kelionėje esančios, gyventojams šalies daroma būtų skriauda. Kas nuo bendro neprieteliaus bus atimta ginklų galybė, prigulės prie to, keno tai buvo nuo seniai savasčia; bet jeigu taptų užkariauta neprietelių šalis, taps padalinta lygiomis tarp Lietuvos ir Vidžemio. Galiaus dar pirm negu metas pasibaigs, Jonmylista karalius klabins Moskvos dvarą, kad gražintų užimtus miestus ir žemes Vidžemyje, teip gi kad atlygintų visas skriaudas, ir didį kniazijų Ivaną Vosylevyčių atkalbins nuo tolesnio apkariavimo tų šalių, o jeigu tatai negelbės, karę jam apskelbs“. Po tam Zyg. Augustui liepiant, Jonas Chodkevčius ir Jurgis Zenavyčius užėmė Vidžemio pylis, šituomi traktatu apglėbtas, ir apsodino su druta lietuviška įgultiue. Liet. senetas veikiai nuo savęs išsiuntė paslus į Moskvą dėl perstatymo skundų Vidžemiečių, kad reikia gražinti užkariavimus ir skriaudas, ir dėl derybų kaslink sątaikos su Lietuva ir Vidžemiu. Bajorai atsiliepė: „Caras Ivanas nieko neprietelingo prieš karalių jusų nepadare, anė darbu, anė mintimi; bet dabar matosi esąs priverstas imtiesi už ginklo, kada gi karalius įsikišo į reikalą Vidžemio“.

Kettleris, padrašinęs savuosius, ypač kad archivykupystės koadjutorius Kristupas kunigaikštis Meklemburgijos parvedė iš Vokietijos kiek samdininkų ir gavo pažadus nuo seimo ciesorystės ant 100 000 auksinų dėl pagelbos, pirmas emė kariauti. Ir sekėsi jam iš pradžių. Bet kad magystras įsidavė į apgulimus pylių, turėjo atitraukti iki Cėzių (Vendenio).

Kad maskoliai vėl emė spausti Vidžemiečius, Zyg. Augustas, beirengdamas dar į karę, nusiuntė į Moskvą drašų

Martiną Volodkevyčių, reikalaujamas, kad caras liautųsi va-
jojės Vidzemiečius ir sugražintų jiems užimtas pylis. „Taria-
mos tiesos ant Vidzemia — rašė jis — yra nauju išmislus anė
tėvas, anė senelis tavo, anė tu pats iki šiolei neapskelbei jų”.
Ten bajorai rodė diplomą Terbatos vyskupo, kurs už kozną
savo pavaldinį po grivina sidabro vokiško svarumo pažadėjo
mokėti kasmet; tai-gi kam karalius nori nuo caro atimti pro-
vinciją, kuri moka duonį? Moskva, regimai, velyjo pasidali-
nimo Vidzemia, o po tam Lietuva drauge su Moskva bendro-
mis spēkomis užkluptų ant Totorių. Betsusinėsimai per paslus
neprivedė prie jokio galo.

Atėjus žiemai, didelė maskolių kariumenė, po vada knia-
ziaus Kurbskio, atkako pustyti Vidzemį. Ivanas džiangėsi ir
beveik juokėsi iš pavaldumo karaliaus; negana to. Kada caro
pati Anastazija mirė, per paslus slapta teiravosi, ar netekėtų
už jo katra—nors iš seserų karaliaus. Didieji paslai abiejų
viešpatysčių susivaziavo ant rubežiaus, bet kas iš to? Zyg.
Augustui užėmus lukuriuojančiąją stovėnę, o Kurbskiui
engiant šalį, archivyškupas ir paslai nuo luomos ponų ir mies-
čionių atkako į Vilnių ir 14 d. vasario 1560 m. padrutino są-
dora, su Kettleriu nutartą. Archivyškupas dėl lėšų karės pa-
vedė karaliui pylis Marienhauza ir Lenevardę su jų pavie-
tais, o luomos pylis: Karkus, Helmet, Trikatė, Ermes arba
Rujene ir Burtinieks, iki išpirks atgal, gražindami lėšas karės.
Lietuvos urėdininkai tuojau jas užėmė. Kettleriui vis dar
žvalganties kitur pagelbos, Danijos karalius nupirko už 30.000
tolerių nuo vyskupo salos Oezelio—Jono Moennichhausen —
visą vyskupystę, ir ten pasodino savo brolių Magnų kaipo didį
valdytoją, kurs galop 1559 m. apsisėdo Arensburge ir Hap-
aliuje. Naudodamasi iš pavoju, karančių ant Livonijos, teip gi
karalius Švedų Erikis XIV užėmė Estoniją 1461 m. Estijos
luomos pasidavė, bet pylis raktų savo neatidavinėjo ir reikė-
jo jas varu paimti. Revelis pasidavė priverstas badu liepos
mėn., o Hegēfeuer, Bergholm ir klioštorius Padis gynėsi iki
rudeniui. Visi antpuolėjai Livonijos dabar jieškojo sutarybų
su Zyg. Augustu: dėl rankos karalaitės Onos pasigarsino da-
niškis Magnas, Katarinos švediškis Esikis reikalavo dėl bro-
lio savo Jono, kunigaikščio Suomijos; Ivanas Gresmusis pir-
šosi prie Katarinos, lygdamas kaipo kraitį—Livoniją.

Archivyškupui ir luomoms prisidėjus prie sątaikos, Lie-
tuviai su džiangsmu traukė į Vidzemišką karę. Pirmiausiai
Žemaičiai po vada savo storastos Jeronimo Chodkevyčiaus, o
paskui užvilijiskiai Lietuviai, artinosi prie Vendenio, apgulto
per 50.000 maskolių. Paskui šlėktą traukė kantungininkai,
gerai apginkluoti, po vada pulkauninkų J. Zenavyčiaus, Jono
Chodkevyčiaus ir A. Polubinskio; rotmistrai buvo: M. Asti-
kis, Žizemskis, Šemetas, Siurvilas, Golubickis, L. Svirskis,
Daugirdas, Skinderis, Bakas ir kiti. Išgirdę, kad Lietuviai
keldinasi per Dauguvą, Maskoliai umai atsitraukė nuo Ven-
denio, ir visas Vidzemis apart vyskupystės Terbatos, valnas
pastojo. Po kam šlėkta, nė kardo iš makšties beveik neištrau-
kusi, sugrižo namon. Polubinskis apėmė vadą kantungininkų
dėl pridengimo Vidzemia, ir čion su įvairia laime vajojo per
su viršumi penkerius metus.

Pavasariop 1561 m. liet. hetmanas Mikalojus Radivilas
perėjo per Dauguvą su skaitlinga kariumene, po savim turė-
damas tuntus Jeronimo ir Grigo Chodkevyčių, P. Sapiegos,
Vosylius ir Jurgio Tiškevyčių, Grigo Tryznos ir kitų liet.

magnatų, kurius jie ant algos pasisamdę buvo. Maskoliai
vengdami mušio traukėsi atgal, palikę tik garnizonus pylyse.
Kada Jurgis Tiškevyčius ir Tryzna su 5.000 raitelių vaikėsi
su atsitraukiančiais neprieteliais, pats hetmanas apgulė vy-
riausią drutvietę Tarvast, kuri gynėsi per daugiaus kaip 20
dienių, iki murai netapo mynomis išnešti į orą. Pylis tapo įim-
ta šturmu. Įgultinė sudėjo ginklus ir tapo paleista ant valny-
bės. Maskoliai baisiai pustyjo Vidzemia šalį, pavestą Zyg.
Augustui. Nuo Estonijos pusės įsiveržė į Vidzemį Vosylius
Glinskis ir petras Serebrianyj ir sumušė nedidelį tuntą, prieš
juos hetmono pasiūtą, artymais Pernavos. Kadangi Radivilas,
nors įėmęs pylis, negalėjo jų nė pataisyti, nė apsodinti ištek-
tinomis įgultinėmis, už tai griuvėsiiai Tarvast perėjo vėl į
rankas Maskolių, kurie aną suardė iš padugnių. Koadjutorius
archivyškupystės Rygos, Kristupas, kunigaikštis Meklembur-
gijos, rįzosi pasiduoti Švedams, bet pagautas tapo į Vilnių nu-
siūtus po sargybą, o kad užsigėręs čion sykį nudurė karališ-
ką dvarionį Vansavyčių, po kurio sargyba buvo, tapo išsiūtus
į Ravą ant sunkaus kalėjimo.

Ponai ir miestų perdėtiniai dabar prašė magystro, kad
melstų Zyg. Augusto, idant atsūtų kokį liet. senatorių, kurs
pamatęs dalykus ant vietos užmanytų pagelbėjimą šalies. Tai
lietai atkako Mikalojus Radivilas kaipo karaliaus atstovas
Vidzemyje; Vienok Rygenai, nors sakėsi esą pavaldiniais, ne-
davė jam pylyje gyventi. . . . Radivilas tvirtino, kad Lietuva
viena, turėdama gauti plačius savo rubežius, negali tuomsyk
pakylėti Vidzemį, ir velyjo, kad kaip su Lietuva, teip pat su
Lenkija sutartų sądora. Akyva, kad ir dabar luomos, miestai,
zokonas ir kunigija gyveno nesutikime, ir todėl Kettleriui ne-
sisekė sušaukti į seimą visų luomų. Rods 1560 m. liepos mė-
nesyje buvo toks seimas įvykęs Pernavoje, bet vos jį atida-
rius, visi išbėgiojo pasklidus gandui apie paėmimą Fellino
per maskolius. Reikėjo atmainų, kurias Kettleris apšnekėjo,
ant paveizdos didmistrio Albrechto su Radivilu. Kad tasai
pranešė apie tai karaliui, seimas tapo tuojau į Vilnių sušauk-
tas. Pribuvo Kettleris su pasiuntiniais nuo ponų, miestų ir
kunigijos. Čion tapo patėmyta, kad norint sądora, su Lietuva
sutartą, praskėsti ir ant Lenkijos, reikėtų ilgo laiko, daugelio
seimų; o čia reikia ant greitųjų pagelbos; todėl negalima ki-
teip, kaip Vidzemį įkūnyti į respubliką, pripažįstant karalių
už savo monarchą, lyginai kaip Lietuva ir Lenkija kad daro.
O karalius pasirupins, kad bendromis spēkomis respublikos
taps ginama naujoji provincija. Tai nutarus, įvyko sądora 28
lapkričio 1561 m. štai koki (Pacta subiectionis): Karalius pa-
sirupins, idant ciesorius ir vokiškasis mistras zokono kryžei-
vių patvirtintų šitą sądora. Religija protestonų — pagal Augs-
burgo išpažinimą — pasiliks be priespaudos ir atmainos. Nuo
miestinių sudų apeliacija gali eiti pas karališką atstovą. Ju-
risdikcija karališkų teismų susidės iš ypatų, turinčių lobius
Vidzemyje, ar iš ponų, ar zokono ricierių, ar miesčionių. Nuo
nusprendimo šitų jurisdikcijų valstiečiai pavestųjų karaliui
pavietų apeliavoti galės į karalių. Miestuose pasiliks magis-
tratos po senovei, teip pat rinkimai urėdininkų. Parubeži-
nėse pylyse laike karės karalius talpins vadus, kurių viernu-
mą geriaus pažįsta; bet sątaikai įvykus, vadai ten bus vokiškai
kalbanti Vidzemiečiai. Titulas ir urėdas mistro arba magystro

(Toliau bus)

Lengvas darbas!

Geram žmogui nusipirkus drukuojamą mašiną spaudinėti visokius tikietus popierius knygeles ir tt. yra geras uždarbis aš parduodu su visais įtaisymais ir visokioms literoms labai pigiai mašiną. Akvatinkas darsižnok daugiau per gromatą, adresuok: G. Baronas, 131 16th st. S. S. Pittsburg, Pa. „Vienybės Lietuvinkų“ keliaujantis agentas.

Didelis Balius!

Dr-tės šv. Mikolo Breslau, Pa. bus keliamas 29 d. gruodžio, subatoj, 1906, salėje F. Baleišio. Muzikė bus kono puikiausia. Užprašom visus lietuvius ir lietuvaiteis iš visos apielinkės. Įeiga visiems dovanai. Komitetas.

Trečias Balius!

Minersville, Pa. Parengė Teatrališka „dr. A Gužučio“ ant 31 d. Gruodžio 1906 m. ant užbaigimo šių metų. Pelnas bus skiriamas į dvi dali. pusė revolucijai, o antra dalis Pottsville's ligonbučiui. Balius prasidės nuo 7 vakare ir trauksis per naktį. Muzikė grajjs ko puikiausia ir geriausius šokiis. Užprašom visus lietuvius ir lietuvaiteis atsilankyti, netik vietinius, bet ir iš aplinkinių miestelių.

Įžanga 25c. moterims dykai. KOMITETAS.

DIDELIS BALIUS!

Moterių draugystės šv. Cicilijos, atsibus 31 d. Gruodžio 1906, (prieš naują metų) Prasidės 7 val. vakare. Ant ARMORY HALL, Pittston Pa.

Muzika bus kono puikiause. Užprašom lietuvaiteis ir lietuvius, kaip vietinius ir iš apielinkės pasilinksmint. Tikietas.....25c. Komitetas.

Didelis Balius!

Parengtas Draugystės Lietuvos Sunų, atsibus 31 dieną Gruodžio (December) 1906 (prieš Naują Metą) Prasidės 7-tą valandą vakare ir trauksis iki 2 nakčia. Salėje Harials (Landmesser's) 180 So. Main st. Wilkes-Barre, Pa. Muzikas bus kono puikiausia. Užprašom visus lietuvius ir lietuvaiteis, kaip vietinius teip ir iš visos apielinkės pasilinksminti, užbaigiant šiuos senus metus ir sulaukti linksmi naujus.

Tikietas 25 c. KOMITETAS.

Nauju metu Balius!

Surengtas Dr. D. L. K. Vytauto, atsibus 1-mą dieną Šausio 1907 m. Prasidės 2-ą valandą po piet ir trauksis iki 12 nakčia, SALĖJE Fr. ZDANAVICZIAUS, Plymouth, Pa. Visus lietuvius ir lietuvaiteis, kaip vietinius ir iš apielinkės už kviečiam pasilinksmint. Komitetas. Tikietas 25c.

BALIUS!

Ant naudos lenkiškos kapelijos „Miners Band“, 26 d. G uodžio 1906 Prasidės 6-tą val. vakare, salėje Shawnee Dancing Academy, Plymouth, Pa. Užprašo Komitetas. Tikietas vyrams 25c., moterims 10c.

Pigus išpardavimas,

Visokio tavoro, kaip: torielkų, stiklų, puodų ir visokiu baldų išrengimui stubes, skaitliuže 1846 mažozių, sidabrinų peilių, šakučių, puikių stiklinių, reikalingų daigtų prie virino, viokių geležinių prietaisų, teipgi visokių palivotų bliudų, pamargintų bliudų, lėliukių ir visokių daigtų del švenčių.

Didelis pigumas pijanų, vargonų, prekės \$125.00 iki \$150.00—bus parduoti nuo \$150.00—bus parduoti nuo \$25.00 augščiaus: brangus pijanai bus parduota už \$35.00 augščiaus. Viskas tur but išparduota tuojaus o budinkas taps nugriautas. W. COOMBS,

25 E. Main Str; Plymouth, Pa.

Amerikoniškas prekikas.

Svietas stebisi iš pastovumo amerikoniškų prekikų, sakoma, nepasisekimas arba nupuolimas prekystės nesunaikins jo, pet pirmas žiugsnis prie atsinaujinimo ir energijos anttoliaus prie pasisekimo. Protingas žmogus nupuolui prekystėje įleško priežasčių nupuolimo, kad galėtų jų išvengti ateityje. Tas pats yra ir su sveikata, nupuolęs sveikatoje ir neįsiekantis priežasčių ir pradžios pasijunta arti grabo. Įsiekantieie atranda pagelbą ir pradeda naują gyvenimą. Nereikia duoti sveikatai pertoli nupulti. Kaip tik jausiesi neesant teip sveiku kaip visada, tuojaus vartok Trinerio Amerikoniskąjį Elikysrą ar Kartujį Vyną. Parodo dideles gromulavimo pasekmes ir suteiks tau apetitą ir normališką miegą. Tavo oraują iščvst's, nervus sustiprins.

Gaunamas visose aptiekose, arba pas patį fabrikantą—Juozapą Trinerį 799 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

Darbo Offisas.

Norinti gauti darbą arba darbininką, galite užsirašyti ir gauti darbą arba darbininką, nebuk kokj. Užsirašusiejie gauna visados. JURGIS MACEVICZE, 136 E. Main st. Plymouth, Pa.

Lietuvos Ukininkas'.

LAIKRASZTIS Lietuvos Demokratų Partijos, skiriamas Lietuvos darbo žmonėms Išeina du kartu per sanvaitę iš Vilniaus, Lietuvos. Jame telpa teisingos zinios iš visos Lietuvos ir kitų kraštų svieto. Lietuvoj metų prekė....\$1.80; Amerikoje.....\$2.50.

Kam yra miela prigimta šalis tėvynė Lietuva, tai užsirašykite minėtąjį laikraštį, iš kurio žinosite kas ten dedasi dabartiniame revoliucijos laike, ir geri pamokinimai ukės reikaluose.

Vienas no. dėl pamatymo 5 centai M. J. DAMIJONAITIS, 3120 So. Halsted st., Chicago, Ill.

Jon Wasczila,

Pasiuva puikiai drabuzius ant visokių madų, kaip vyrams teip ir moterims siutus.

Reikale meldžiame tautiečių atsilankyti ir persitikrinti iš mūsų darbo gerumo.

Jonas Vasczila

E. 14 st. and Walnut st. BERWICK, PA.

JUOZO SKADO,

COYNE, PA (BARBERTOWN). Skanus Alus, puikiause Arielka, visoki Vynai ir kviepeni Cigara. Atsilankykit pas savo tautietj.

Žemlapis

LIETUVIŠKAI-LATVIŠKO KRAŠTO. Didumas 28x30 colių. Prekė 75 centai. Gaunamas pas J. J. Paukštį, 224 E. Main st., Plymouth, Pa.

Brangintinas receptas prisiuncziamas dykai silpnems ir nerviszkiems vyrams.

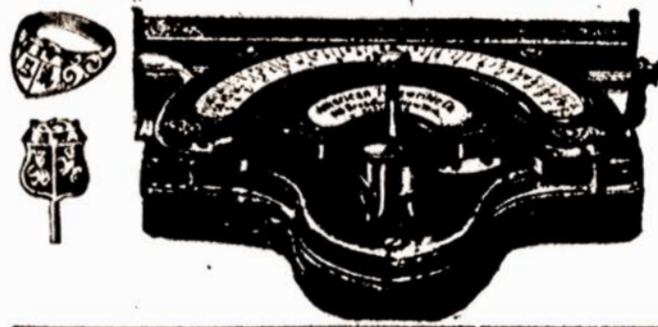
Asz turiu savo nuosavybėje receptą brangintinam valetui, priraszomam garsaus daktaro, kurio asz teiravausi atlinkdamas senąją szalį. Asz žinau laz patyrimo, kad valetas padirbtas pagal szitą receptą yra ezladien geriausias silpnems, nerviszkiems ir besveikacziams vyrams. Asz žinau dēto, kad jis man sugražino sveikatą po ligo srgimo nusilpnėjimu, nerviszkumu ir abelna nesveikata ir t. t. Asz pirma to izmėginiau specialjetus ir įvalius valetus bei gydymus be matomo pagerėjimo. Teipgi žinau, kad daugelis kitų, srgusių ta ar kita ligo nuo persid'ravimo, jaunytės paklydimų, praeizngimų ar perdėjimų, kaip nerviszkumo; nuobėgų, sunykimo vyrybės, biogos atminties, sunaikinto gyvumo, stokos ambicijos, szmurknybės, nedragumo, skaudėjimo strėnose, abelno nesveikumo ir t. t. kurie raszė man, teipgi izelgydė, kaip ir asz pats.

Zinodamas, kaip sunku izelgydyt szloje szalyje, asz uzemantau pagelbėti kitiems ir kozhiam reikalaujacziam tokio vaisto paraszusiam pas mane, asz pasiūlu nuoraszą szito recepto ir reikalingus patarimus užpezczėtytame laiszke dykai. Receptą gali gautisytj geroje aptiekoje už mažus pinigus. Klausyk manė rodos ir pamėgink, o pamatysi, kad tai geras valetas, nuo kurio busi sveikas, tvirtas ir laimingas. Asz už savo patarnavimą reikalauju 50 ct. tau pasveikus. Niekuomet asz nereikalauju daugiau už szitą mažą sumą ir nereikalauju jos kol tu visiezkal nepasitaisyti, idant paskul geriau galėtum branginti mano patarnavimą tau. Asz nesunczitu nieko apmokestia ir neturiu jokio sumelio izgauti pinigus ar parduoti valeta, kurio tu nereikalauji, o jei tu rasl mane neteislingu, tai tiesioggal mane apskelbtj per szitą laikrasztį.

Raszys ezladien, kadaugi szita žinia gal neatsikartos daugiau. Atmintk, kad gausi receptą ir visus patarimus dykai ir tu nereikalauji man elų už 50 ct kol nepasveikai. Adreas:

C. Bentson, P. B. Box 655, Chicago, Ill.

NAUJAS ISZRADIMAS.

Szitas ZIEDAS ir SPILKA I nektalz yra padaryti iz gerleuo aukso, ir su lietuviszkais paveltais: Zirgvaikio, Szvento Kazimiero ir Did. Lietuvos Kunigalkoczio Vytauto, tinkami neszioti kozhn vyruil. Tokj žiedą, kur niekas negalėtų padaryt nė už \$50, asz parduodu už \$7.00, o spilką už \$2.00. Kožnas ordertuojantis žiedą turi su siaura

popieruke pamieruoti pršto storumą ir popieruke atsizeti drauge su orderiu, o asz žinosiu kokio didumo žiedą nūsiysti. AMERICAN drukavojama maszinukė yra reikalinga kiekvienam žmogui; su ja galima drukuoti be jokio mokslo greitai ir graziai, teip pat kaip su maszinuke už \$100. American drukavojama maszinukė yra geriausia, vleur parduoda po \$10.0, o asz parduosiu už \$8 00. Parduodu gražiausiu popierų dėl raszymo gomati j tėvynę Lietuvą, su visokiais apskaitymais ir dainomis, tuzną už 25 ct, 5 tuznais už \$1 00, tuketantis az \$7 00. Užlaikau puikiausiu ir naujausiu izdarbio prauszkų armonikų kurių Amerikoje niekur negalima gauti. Pas mane galima gauti visokių tavorų, koktų k kvas nori, pigiau kaip itur. Laikrodėlių, lenciuėlių, kompasų, kolczikų, spilkių, britvų, muzikaliszkių instrumentų, monų knyga, visokių istoriszkių knyga ir maldaknygiu, i oklų tik nori. Kas norėtų apturėti katalogą tegul prisiunczia už 4 ct. markę ir teisingą adresą, o apturės didelį katalogą dykai.

KLEMENS WILKEVICH. 112 GRAND st. BROOKLYN, N. Y.